

ANUL XVII NR. 11 (667) — 9 martie 1968

flacăra

CINSTIREA
VREDNICIEI

În întreaga țară s-au desfășurat, zilele trecute, adunări festive ale sindicatelor, în cadrul cărora au fost înmăinate steagurile și decernate titlurile de «Întreprindere fruntașă pe ramură» în întrecerea socialistă pe anul 1967.

Adunările au prilejuit și de rîndul acesta o sărbătorească cinstire a succeselor dobândite de către zeci de colective din toate sectoarele de activitate, care s-au menținut, lună de lună, în primele rînduri pe drumul progresului multilateral al României socialiste. Fruntași pe ramură, fruntași în îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R., muncitorii, inginerii, tehnicienii întreprinderilor cărora li s-au decernat steaguri purpurii, trăind sentimentul datoriei îndeplinite, concentrează totodată nobila dăruire a muncii și entuziasta dorință a autodepășirii, trăsături care caracterizează oamenii zilelor noastre.

Printre unitățile care au primit titlul de fruntașe în întrecerea socialistă pe anul 1967 se numără uzinele «Electroputere»-Craiova, Combinatul siderurgic-Reșița, uzinele «Steagul roșu»-Brașov, Exploatarea minieră-Petrila, Schela de extracție-Ticleni, Combinatul chimic-Tîrnăveni, uzina «Danubiana»-București, Întreprinderea de construcții chimice-Cluj, I.F.-Fălciuceni, stația C.F.R.-Palas, Direcția P.T.T.R. a județului Bihor, Direcția navigației maritime-Constanța, Întreprinderea de construcții hidrotehnice-Constanța, Întreprinderea de prefabricate-Roman, T.R.C.-Brașov, Fabrica de confecții și tricotaaje-București, Combinatul de zahăr și ulei-Oltenia, Fabrica de postav-Buhuși, Fabrica de pielărie și încălțăminte-Cluj, Fabrica de timbre-București, combinatul «1 Mai»-Satu Mare, Institutul de proiectări pentru amenajări și construcții hidrotehnice, S.M.T.-Castelu, I.A.S.-Lehliu, I.A.S. Sere-Arad. Au primit, de asemenea, titlul de evidențiat în întrecerea socialistă pe anul 1967, pe ramuri de producție, 91 de unități economice din toate sectoarele de activitate ale țării.

În adunări, mulți dintre cei prezenți și-au luat noi angajamente, exprimându-și hotărîrea fermă de a contribui din plin la îndeplinirea sarcinilor de ridicare calitativă a întregii lor activități.

Gh. BRĂTESCU

MUNICIPIUL
BACĂU
ÎNTR-O
PERSPECTIVĂ
APROPIATĂ

Răspunzînd cu amabilitate solicitării redacției noastre, ing. Emil Donici — prim-secretar al Comitetului municipal Bacău al P.C.R., primar al orașului — ne-a schițat succint câteva direcții principale din vastul program de dezvoltare al urbei moldovene. Așadar:

— **Ce obiective noi urmează să sporească puterea industrială a orașului?**

— În acest an Bacăul își va înscrie numele pe marca a noi produse. Astfel, fabrica de plăci fibrolemnoase, cu o capacitate de 45 000 tone pe an (parte integrantă a Combinatului de industrializare a lemnului — etapa a II-a de construcție), este pregătită să înceapă rodajul mecanic în prima jumătate a lunii martie, după care urmează probele tehnologice, deci preluatul intrării în funcțiune. Această fabrică înzestrată cu utilaje ultramoderne și folosind procedeul tehnologic semiumed este prima unitate de acest gen la noi în țară.

Cel de-al treilea obiectiv al combinatului, care-și va începe producția în semestrul II-1968, este fabrica de case prefabricate — capacitatea anuală fiind de 6 000 case cu

Aspect de la festivitatea de înmăinare a drapelului de întreprindere fruntașă pe ramură, în întrecerea socialistă pe anul 1967, la uzinele «Danubiana» din București.

apartamente de trei și patru camere. Pînă la intrarea sa în funcțiune, la fabrica de ferestre s-au organizat linii tehnologice pe care se produc, de pe acum, un număr de 230 de case prefabricate pentru litoral și alte zone turistice din țară, case care vor lua drumul către beneficiarii la sfîrșitul lunii martie.

În fine, o veste care este interesantă, mai ales pentru ziaristi...

— ...**Hîrtia.**

— Da, așa este. La fabrica de hîrtie și celuloză «Letea» se studiază, în colaborare cu Ministerul Industriei Chimice, posibilitatea montării unei noi mașini cu o capacitate de 80 000-100 000 tone anual pentru fabricarea hîrtiei de ziar. Tot aici, la această fabrică, au început lucrările pentru construcția unei secții de drojdie furajeră, care va utiliza ca materie primă, mai ales, apele reziduale ce provin de la fabricarea hîrtiei. Extinderi ale capacităților de producție, modernizări ale utilajelor și fluxului tehnologic se realizează, în prezent, la fabricile de șuruburi, de postav, la Uzina metalurgică din Bacău. Zona industrială din partea de nord a orașului urmează să se întregască prin construcția unui complex de morărit de mare capacitate.

— **Conform schiței de sistematizare, ce clădiri vor îmbogăți zona centrală a municipiului Bacău în anii următori?**

— Prevederile însumează multiple construcții. Mă voi rezuma să amintesc doar o mică parte dintre ele: un hotel cu 200-250 paturi, un cinematograful cu 800 de locuri, o centrală telefonică cu 20 000 de linii, o aripă nouă a sediului Băncii de stat, un motel pentru 100 de mașini (aproximativ 200 de paturi).

— **Și în alte zone urbanistice ale Bacăului?**

— Anul acesta, în cartierul Cornișa se vor mai da în folosință alte 700 de apartamente. Pentru anii imediat următori planurile noastre cuprind: construcția unei clădiri noi a stației C.F.R. și o autogară, un cămin studențesc (Bacăul e și oraș universitar), un complex spitalicesc cu 500 de locuri, un muzeu etnografic.

Și, după cum ne-a spus de la bun început interlocutorul nostru, acestea toate reprezintă doar câteva puncte din amplul plan de dezvoltare al municipiului Bacău.

Tudor JIANU

ANVELOPELE
MITOARELOR
AUTOTURISME
ROMÂNEȘTI

La cunoscuta uzină de anvelope românești «Victoria» (Florești, jud. Prahova) se fac în momentul de față importante lucrări de extindere. Este vorba de construirea unor hale mari de fabricație și de instalarea unor utilaje moderne. Întreaga lucrare va

fi gata în anul 1969. Parțial însă, noile spații de fabricație vor fi date în folosință chiar la sfîrșitul acestui an, uzina asigurîndu-și astfel un spor de producție de 100 000 anvelope.

Concomitent cu ridicarea construcțiilor și cu montarea utilajului în noile hale, specialiștii uzinei studiază metode superioare de lucru în scopul perfecționării tehnologiei de fabricație. În special este vorba de stabilirea condițiilor optime pentru fabricarea anvelopelor cu carcasă radială. Adică a anvelopelor viitoarelor autoturisme românești R-8 Major ce se vor fabrica la Pitești. După cum se știe, anvelopele cu carcasă radială asigură o rezistență mai mare la uzură și o siguranță de rulare cu peste

20 la sută mai mare decît cea a celorlalte anvelope.

B. ALEXE

La cel mai mare șantier naval românesc — șantierul de la Galați — se construiesc în continuare cargouri de 4 500 tdw. Opt asemenea nave vor fi livrate pînă la sfîrșitul acestui an. Același șantier a terminat complet zilele trecute construcția primului mineralier de 12 500 tone — mineralierul «Petroșeni» care, după probele de marș pe care le efectuează acum pe mare, va pleca în prima sa cursă (în fotografie).

ȘTIMAȚI TOVARĂȘI BĂRBAȚI...

De obicei, rîndurile acestea, dedicate omagiazii Zilei femeii, le scriu colegii noștri, gazetarii; ba (și fac o indiscreție, acum) își dispută între ei onoarea de a le redacta! Penele lor se înfierbîntă atunci cu sinceritate și, cum afară e primăvară (și cine nu se simte primăvara mai tînră și mai generos?) rememorează pe hîrtie, cu conștiințioasă convingere, imensele avantaje sociale pe care le-a adus emanciparea femeii, ce tovarăș de nădejde a căpătăt bărbatul lîngă umărul său o dată cu egalitatea în drepturi (și în datorii, sã adăugăm noi!) a femeii, ce zi mare e — de peste cincizeci de ani de cînd se sărbătorește pe plan internațional — acest istoric 8 Martie. Și ne strîng mîna, bărbătește, ca între colegi, și ne felicităm, și se bucură pentru noi, alături de noi. Vă mulțumim, dragi tovarăși bărbați, vă mulțumim din inimă: cine e mai sensibil ca femeia la o vorbă cinstită și frumoasă? Dar iată că de astă dată înseilăm noi aceste cîteva rînduri și, credeți-ne, nu pentru a ne lăuda. Pentru că nu spun vreo nouate reamintind că, în țara noastră, aproape 90% din numărul femeilor apte de muncă sînt ocupate în ramurile economiei naționale (și n-aș zice că fac treabă proastă). Nu fac decît un oficiu redacțional notînd, în trecut, cu modestie, că în sfera învățămîntului, culturii și artei femeile reprezintă aproape 58% și că 65% din totalul salariiilor din domeniul ocrotirii sănătății publice și a culturii fizice sînt tot femei. Să mai reamintesc că în învățămîntul superior — unde femeia era odinioară o foarte «rara avis» — astăzi aproape 30% din cadrele didactice sînt femei, iar în știință prezența lor urcă pînă la procentul de 36%! Nu, nu mai e cazul. Ne oprim aici. Pentru că vrem să adăugăm, cu timiditate, o vorbă despre altceva. Ne simțim excelent, dragi tovarăși bărbați, în postura de colege de muncă, de sirguințioase subalterne, ba chiar, ce să-i faci, și de șefe. Ne face reală plăcere să muncim alături de voi la mașinile electronice de calcul, la planșetă, la războiul de țesut, la cîmp ori la biroul redacțional. Ne simțim — cum să spun — și noi oameni. Dar dorim — din Dumnezeu știe ce impuls ancestral! — să ne simțim onorate și ca femei. Ca mame. Ca soții. Ca iubite. Ne bucurăm profund, mai mult decît vă puteți imagina, respectul pe care-l acordăm muncii noastre — poate prozaice, plicticoase, dar cît de utile! — de gospodine, pe care vrem, nu vrem, o facem cu toatele, ne fericește încrederea și respectul pentru nobila îndeleknire de a naște și crește copii. Ne bucurăm grija prevenitoare, căldura și delicatetea pe care o manifestați față de noi, tovarășele voastre de viață. Dacă ne-am permite să vă solicităm de 8 Martie un mic mărțior moral — deși darurile nu se cer niciodată, ci se oferă singure — cam din aceste culori și lumini spirituale am vrea să fie alcătuit...

Sanda FAUR

AVIOANE ȘI SCUTERE PENTRU... COPII

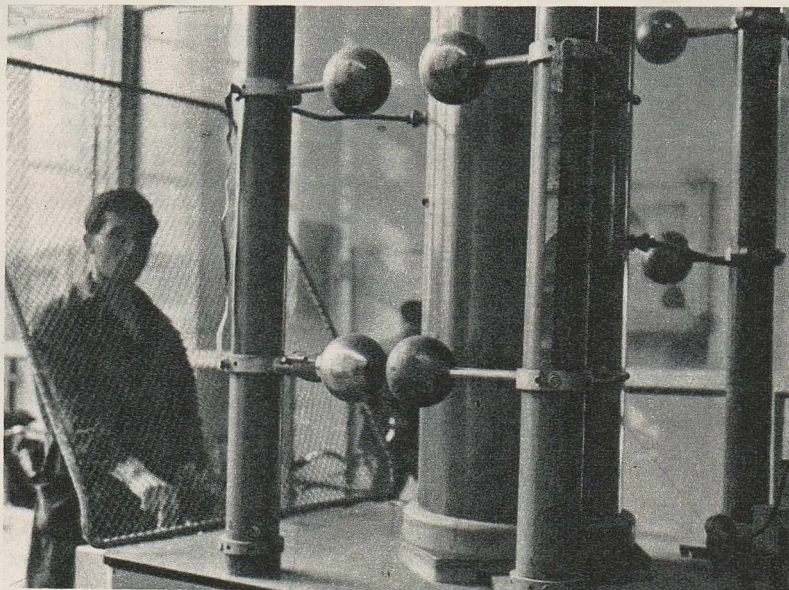
Copiii Bucureștiului au avut în ultimul timp o surpriză plăcută. Pe vastul platou din fața Halelor Obor — vechiul și cunoscutul cîmp al Moșilor — au fost amenajate, special pentru ei, noi și atractive instalații mecanice de agrement. Locul arhaicelor carusele l-au luat astfel aviocarele, electroscuterele, cartingul, adică tot ce-i mai modern în domeniul jocurilor mecanice distractive. Amenajări similare s-au făcut și în inima Cîșmigiului.

Lucrurile — după cite aflăm — nu se vor opri la ce s-a făcut pînă acum.

Recent a fost creată o întreprindere cu nume și profil adecvat — «Întreprinderea de agrement» — care are drept scop amenajarea și administrarea actualelor și viitoarelor parcuri de distracție. Care sînt deci perspectivele? În viitorii ani, o parte însemnată din Parcul Herăstrău — cam 12 hectare — ar urma să devină, pe baza unor studii care se fac acum, un loc de agrement demn de un adevărat Luna-park. Se preconizează să se instaleze aici cele mai interesante mijloace de amuzament — de la cursele de scutere pe pistă de lemn la faimosul «Montagne russe». În același timp se preconizează aducerea a cît mai

mulți copii — de toate vîrstele — pe patinoar. Cum în momentul de față municipalitatea n-are decît un singur patinoar — cel de la Floreasca — se prevede crearea a încă două patinoare. Ele vor fi puse la dispoziția tineretului. Avînd caracteristici olimpice, aceste patinoare vor fi folosite și pentru concursuri. Alte amenajări? Piste de minigolf, jocuri tehnice (baschet automat, fotbal-mecanic), noi ștranduri pe malul lacurilor din jurul Capitalei etc.

F. URSEANU

Această instalație care produce curenți de înaltă tensiune se află la «Electroputere»-Craiova și folosește la încercarea rezistenței electrice a materialelor izolatoare afectate diverselor agregate fabricate aici.

Fotografie de S. STEINER

PROIECTELE SCRIITORULUI TUDOR MUȘĂTESCU

La 65 de ani... și cîteva zile, scriitorul și dramaturgul Tudor Mușatescu se află în plină activitate. Vizitîndu-l acasă l-am întrebat:

— **Ce proiecte de viitor aveți?**
— Cel dintîi dintre proiecte este să mai trăiesc. Apoi, să văd apărute cele patru volume din opere complete prezentate Editurii pentru literatură și volumul de umor, predat Editurii tineretului.

— **În legătură cu vechea dv. pasiune, teatrul?**
— La invitația Teatrului Național din București prelucrez piesa lui Sardou «Madame Sans-Gêne» transformînd-o în comedie muzicală. Iar pentru Teatrul de stat din Timișoara, la cerere, termin cea de-a 5-a dramatizare după cinci schițe de I.L. Carrigale.

— **Dar ca romancier?**
— Mă aflu la al treilea volum din trilogia de memorii și cam la jumătatea romanului «Străzile». De asemenea, printre picături, scriu și la romanul «Ploaia».

— **Știu că sinteți, oarecum, și compozitor...**

— Și încă ce... Întrebați-l pe Aurel Giroveanu cu care lucrez la un album de 12 melodii (poate și mai multe) care se intitulază «Romante demodate». Unele melodii imi aparțin mie, iar unele texte li aparțin lui. ...L-am lăsat pe maestru să continue lucrul la scenariul de film «Păcălă», pe care îl realizează în colaborare cu Dan Deșliu pentru Studioul «București».

Sandu NAUMESCU

CU FURCA-N BRÎU...

Un truc este acceptat ca atare, pînă în momentul cînd i se dezvăluie aidentitatea» și primește riposta cuvenită. De obicei. Se întîmplă uneori și altminteri. Bunăoară, cu fularele de relon (pentru copii): acum vreo doi-trei ani cumpărăm cîteva fulare, nu pentru pus la git, ci în scopul tricotării de pulovere, jachete, rochii etc. Se cunoștea și nu prea acest... truc. Acuma îl știe toată lumea. Comerțul, la fel ca și industria — adică întreprinderea de tricotate din Brașov. Și dacă îl știe, atunci te întreb de ce se acceptă? Sau, mai bine spus, de ce se acceptă în această formă?

Argumentul cumpărătorilor: «Nu se găsec nicăieri fire de lînă sau relon adu-

cate în sculuri sau gheme. Luăm deci ceea ce se găsește — adică fulare, pe care le deșirăm...»

Argumentul vînzătoarelor: «Sosesc, în mod curent, cantități industriale de fulare în toate culorile, care se vind ca «piinea caldă». Se știe de ce. Vă rugăm (rugămînte adresată revistei noastre) scrieți-le, spuneți-le celor de la Brașov să ne trimită pachetele cu fulare cel puțin în nuanțe asortate. E un adevărat chin...»

Argumentul fabricantului (atlat prin intermediul magazinelor beneficiare): «Furile pe care nu le folosim la tricotate se pot vinde mai avantajos sub formă de fulare. Așa că, cei care au poftă să-și tricoteze singuri, să aibă modele originale, n-au decît să cumpere fularele și pe urmă să le desfac...»

Dar dacă nu vrei un pulover sau o rochie, ci pur și simplu o garnitură de tricot? Cooperativele «Tricotextil» nu se ocupă cu asemenea... fleacuri (vezi cooperativele de pe șoselele Ștefan cel Mare, Mihai Bravu, str. Academiei și celelalte). Și apoi, pentru un fular, niște mînceci sau alte accesorii tricotate nu există tarife...

În unele mercurii se găsec, uneori, caiere de melanj (mult lăudată, pe care am dori-o aievea!). La mercuria de pe strada Lipșcan nr. 10 am întrebat-o pe vînzătoare cum s-ar putea transforma un caier în fire. Am primit un răspuns tot sub formă de întrebare: «Nu știți să tbarceți?»

Cu alte cuvinte, ciudatele forme ale comerțului despre care am vorbit ne sugerează o unică posibilitate: să acceptăm, de bunăvoie, ipostaza idilică a fetelor sau bunicilor cu furca în brîu!

V. TURCU

PILULE

«Bijuterii-cadouri», «Scampolo», «Poșeta» sînt, așa cum indică și Dicționarul limbii române contemporane, substantive comune. În cazul de față sînt denumirile unor magazine centrale din Capitală, profilate pe articole pentru femei. În principiu, nimeni nu poate avea nimic împotriva botezării magazinelor cu substantive comune. Dar acestea nu sînt comune, ci banale, mai precis, necomerciale. Cu o asemenea imaginație am putea intitula și alte magazine cu denumiri ca: «Fularul», «Mănușa», «Puloverul», «Ciorapul», «Pinzeturi-cadouri» etc. Ce-ar fi ca nașii să se mai gîndească?

Regulamentul privind pensiile de asigurare și pensia suplimentară în cooperația meșteșugărească, aprobat de Consiliul U.C.E.C.O.M. în ședința din 14-15 aprilie 1967, are la articolul 30, punctul 2, următorul cuprins:

SPORT

Începe!

Ei bine, da!

Mîine ne vom vedea pe șase dintre cele unsprezece stadioane care au șansa, atît de invidiată, de a adăposti meciuri de fotbal din prima categorie. Indiferenți la tot ceea ce am afirmat pînă acum despre sportul cu mingea peticită în alb și negru, predispuși la amnezie, vom da uitării dezamăgirile strigate în registrul cel mai înalt al nemulțumirilor recente. Vom invoca orice motiv în justificarea actului de prezență pe care-l vom semnna la București, Petroșeni, Constanța, Cluj, Arad și Pitești mîine după-amiază: sănătatea proprie necesitînd o oră, două de aer proaspăt, obligația față de cotizația deja plătită la club, ambiția de a le face șicane celor de la televiziune, curiozitatea pentru ce au mai putut învața unii ori alții, revederea unor foști colegi de școală, dorința de a da subiecte facile umoriștilor și alte cine știe cite explicații pe care imaginația nu mi le serveste la această oră dar pe care dumneavoastră nu veți întîrzia să vi le procurați neapărat pînă mîine (dacă nu ați avut cumva grijă să vi le pregătiți încă de... astă-toamnă).

Iar două favoriiți vor cîștiga ori măcar vor scoate un meci egal (poate chiar în deplasare?!), vom spune adio tuturor invențiilor meschine prin care încercăm azi să ne validăm ori să ne mascăm pasiunea pentru fotbal, privindu-ne fără reproș în oglindă luni dimineață cînd ne vom spăla pe dinți.

Fotbalul ne invită mîine să-i spunem din nou «bună ziua» și prea puțini se vor reține s-o facă.

Este evident că fotbalul nu a coborît în scara pasiunii sportive a generațiilor actuale, ci că se află de-abia în marș, spre cucerirea unor noi teritorii în nordul continentului american, rezervînd probabil încă multiple surprize proprii sale istorii viitoare.

Dar reluarea principalei competiții de fotbal din țară nu se poate sustrage — acum mai puțin decît oricînd — laturii sale serioase, reprezentative pe plan mondial, rîmînd exclusiv în perimetrul, e drept, fierbinte, al pasiunilor personale.

Iarna care a trecut a fost bogată în evenimente pentru fotbal, dintre care noul profil al conducerii forului de specialitate — foarte tîrzii curatură după numeroase căutări și incertitudini — nu poate fi cel mai de pe urmă.

Schimbări în fruntea federației, schimbări în structura destinată echipei reprezentative (disparația unor posturi de comandă tehnică: selecționeer unic, director tehnic, cu care nici n-am avut rădăcol să ne acomodăm), statornicie la nivelul antrenorilor principali ai loturilor, o altă formulă pentru viitorul campionat al diviziilor, apariția primului club de fotbal într-un oraș de mai mică tradiție în materie, dar bine reprezentat de înimioși sportivi pițeșteni etc.

Toate aceste evenimente — prezentate doar fugar și numai parțial — nu pot să-i influențeze, într-un anumit fel, viața fotbalistică internă, agitată tot mai frecvent de preocupări tînd solicitarea mai intensă a celor care s-au decis să i se dedice sub raport sportiv. Credem chiar că ceea ce a lipsit acestei discipline, trecînd ca și neobservată, a fost tocmai exigența aplicată direct jucătorului, beneficiar exclusiv al succeselor, dar descărcat aproape total de răspunderi. Poate că limpezirea unor ape în care chipul fotbalului și al praticienilor săi se oglindeau necorespunzător va aduce, în sfîrșit, printre numeroasele scrise ale federației de specialitate și acele statute care să reglementeze o activitate ce poate genera un izvor de mari satisfacții sportive. Ar fi fost o fericită coincidență cu noul sezon.

Prin urmare, de mîine iarăși pe stadioane. Jucătorii și arbitrii și-au reluat activitățile. Publicul, de asemenea.

Oare totul va fi ca și pînă acum? Pronostic X.

Em. VALERIU

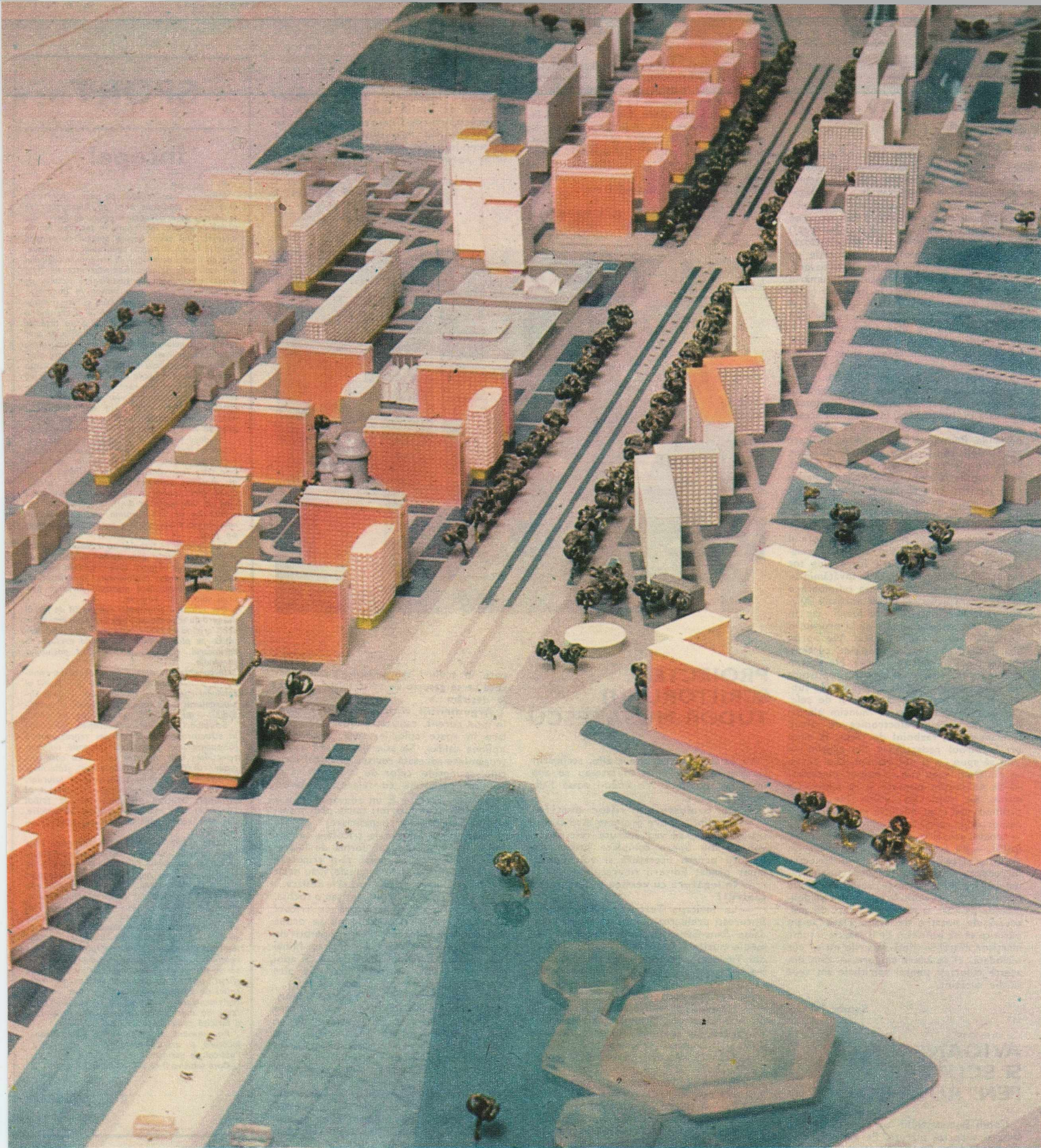
«Pensia se acordă numai dacă invaliditatea s-a ivit în timpul activității de cooperator»... Tradusă în practică această prevedere face ca orice cooperator (frizer, mecanic, croitor etc.) în caz de invaliditate ca urmare a agrăvării unei boli pe care a declarat-o la angajare (T.B.C., boli de inimă etc.) să nu poată fi pensionat.

Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii ar trebui să intervină pe lîngă Consiliul U.C.E.C.O.M. în vederea studierii atente a situației pentru a determina ca regulamentul amintit să corespundă și Legii pensiilor.

Prin comunicarea 3407 din 21 XII 1966 D.S.A.P.C. București a făcut ordine în chestiunea indicativelor imobilelor, precizînd că adresele din noile cartiere trebuie să fie menționate cu strădă și număr. Deci adio indicativul M 4, bloc B 5, O.U. 4 etc. care ne incurcău atît, mai ales că se repetau în fiecare cartier nou construit. Dar iată că cei din strada Bujoreni nr. 19 refuză adresa cu stradă și număr și, în mod ostentativ, scriu din nou la intrare cu litere de-o șchioapă: Bloc O.D. 6.

Ce ție-e și cu inițiativa locală!

M. MÎRZA

▲ Rigoare, urbanism, civilizație: Co-
lentina anilor '72. Se excavează și
se toarnă primele fundații ale noului
cartier. ▶▶

D/E
4+

«À vol d'oiseau», văzută din zborul planat al avionului, Capitala își dezvăluie pe mari suprafețe efortul continuu de înnoire și autodepășire. Încinsă la nord, la sud, la vest și la est de inelul de piatră al blocurilor cu multiple nivele, ea a reușit să stăvilească revărsările periferice, căpătînd profil distinct și demnitate.

Largi magistrale, drepte ca niște litere ale legii, au pus și pun sistemă, concepție și elevație în știuta dezordine trecută. Un efort în plină desfășurare, prelungit în ani, ai cărui martori permanenți sintem.

1. Ianuarie 1968. Au început să treacă buldozerele și peste bătrîna Colentina. Prilej de poezie paseistă? Nicidecum. Încă un kilometru jumătate de urbanistică și urbanitate. Am fost martorul demolării (e prea mult spus, de fapt două-trei zguduirii mai acătării au fost suficiente) a cîtorva chichinețe cu aspect ambiguu. Proprietarii sînt deja mutați în Balta Albă, evident, la bloc.

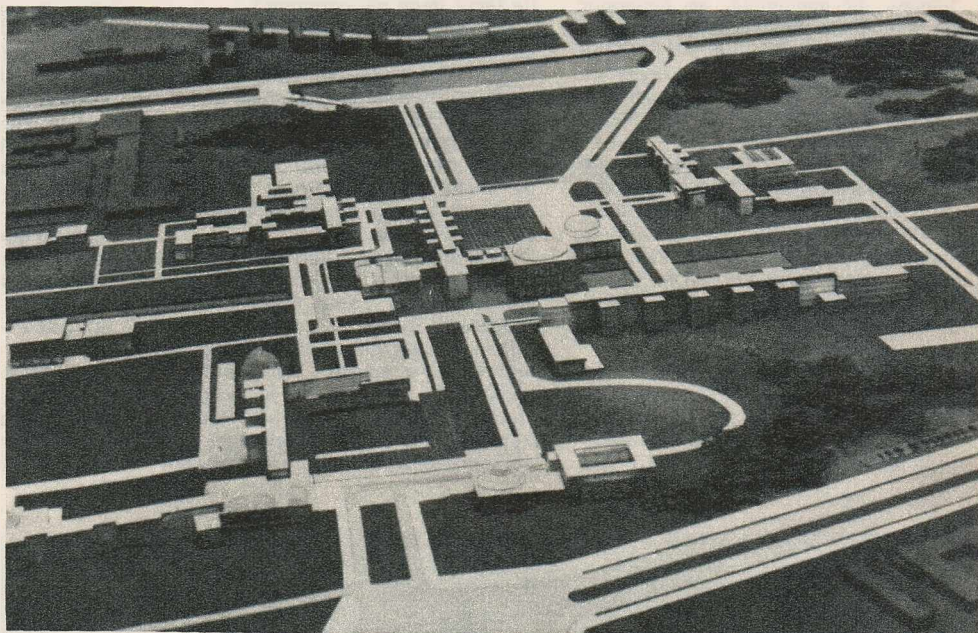
De la cișmeaua din curte și cotețul cu găini, la duș, apă curentă și mozaic! Banal, frecvent, uzat dacă vrei, dar de fiecare dată aproape senzațional.

Nu tot ceea ce a fost și este încă șoseaua Colentina va dispărea. Într-un capăt al ei, mănăstirea Plumbuita va dăinui, evocatoare. De asemenea, palatul Ghica și pădurea Andronache care, departe de a fi eclipsate de fier și beton, vor căpăta un plus de strălucire. De abia atunci, după '70, datorită asanărilor și amenajărilor de rigoare, vizitarea acestor două puncte de mare interes istoric și turistic va căpăta amploarea și importanța cuvenite. Prima etapă a reconstrucției Colentinei cuprinde porțiunea din dreptul șoselei Ștefan cel Mare pînă la ieșirea din oraș, cu termen de dare în folosință, decembrie 1970. Ideea arhitecturală care guvernează întregul ansamblu preconizează amplasarea acestuia ca o unitate organică, cu eliminarea știutelor și dezolantelor «spații inter-blocuri», încît aspectul general să fie de cartier bine așezat și conturat. Un element inedit (la noi) în materie de construcții de locuințe: specularea denivelărilor de teren. Peluzele verzi, o anumită nonșalanță a amplasării clădirilor, dacă se poate spune astfel, plină de eleganță, spre deosebire de știuta rigiditate, și arbitrarul, atît de des semnalate în alte părți, măresc considerabil interesul pentru această zonă a Bucureștiului.

— Ea va putea să rivalizeze în viitor cu zona Herăstrăului, o dată amenajate lacurile Plumbuita și Fundeni, afirmă arhitectul Petre Iliescu, șeful proiectului. Se vor descongiona astfel pe timp de mare caniculă, în afară de lacul sus-amintit, Floreasca și Teiul.

...Noua Colentina va avea clădiri de front (la fațadă) de cîte 11 nivele fiecare, cu patru blocuri-turn de 23 de nivele drept capete de perspectivă.

Politehnica în imaginea ideală, sugerată de machetă. Pentru mai tîrziu, confruntările!

Pînă în 1970 sînt prevăzute a se da în folosință circa 6 000 de apartamente cu 2, 3 și 4 camere. Proiectul prevede de asemenea și tratarea în adîncime a teritoriului, adică a străzilor paralele cu artera principală. Străzi ca «Mașina de piine» și «Suren Spandarian» se vor aduna din fărîmă (nu, nu-i de loc exagerat!) și vor privi orgolioase de la înălțimea celor 11 nivele.

O școală cu 16 săli de clasă, un dispensar și un cinematograf, un liceu și două mari complexe comerciale (s-ar putea discuta ideea grupării magazinelor în «complexe» sau amplasarea lor, «răstirarea» lor la parterele blocurilor) vor sta la dispoziția noilor locatari. Cine vor fi ei? De unde vor veni? Cei vechi vor rămîne pe loc? Întrebări la care se va putea răspunde cu certitudine abia peste cîteva luni, cînd primele apartamente vor fi predate «la cheie» (prilej și pentru alte întrebări legate, după caz, de calitatea lucrărilor ori de darea lor la timp în folosință...)

Cred însă (revenind la întrebările de mai sus) că nostalgia după cartierul de baștină și orgoliul de a fi «din Ferentari sau din Giulești» sînt pe ducă. Orașul crește nu numai în înălțime dar și în maturitate. Largile artere deschid nu numai perspectiva dar și apropiie. O autostradă impune o circulație pe măsura ei.

Colentina anilor '70 va avea pasaje de nivel la intersecția cu Calea Moșilor și la cea cu Ștefan cel Mare — Mihai Bravu. Mult lărgită și amenajată, va găzdui cîteva linii de troleibuze și primele (acum știrea îmi pare incredibilă!) tramvaie... silențioase.

II. Am respirat ușurați cînd, în fine, a dispărut cupola gudronată a cercului și menajeria amplasate exact în centrul istoric al Bucureștilor, peste drum de Universitate!

Se recuperau astfel nu mai puțin de 4,5 hectare. În vara lui 1967 au început excavările. Peste doi ani, în 1970, marele Hotel Intercontinental și complexul cultural vor trebui să fie gata

pentru recepție. Hotelul, proiectat de un colectiv de arhitecți de la «Proiect-București» (șef de proiect, arhitect Dinu Hariton), va avea o înălțime de 80-90 de metri (23 de nivele) și o foarte elegantă siluetă în formă de treflă (trei elemente spațiale concave, aparent tangente la capete). Atît hotelul cît și complexul cultural vor fi ridicate pe o platformă comună mai înaltă cu 1,20 m față de trotuarele adiacente. Pasaje subterane vor face legătura directă a mașinilor cu hotelul (parcaj subteran, capacitate 950 mașini), iar alt pasaj denivelat, pentru pietoni, dotat cu escalatoare, va fi construit la intersecția bulevardului Bălcescu cu bulevardul Republicii. Toate camerele marlei hotel vor fi în mod avantajos orientate, coridoarele scurte și luminate direct, circulația asigurîndu-se mai mult pe verticală printr-o baterie corespunzătoare de lifuri. Scopul: interminabilele și mult cotitele coridoare de

(Continuare în pag. 6)

de Mihai HETCO-fotografii de Elena GHERA

ori București

hotel vor fi reduse la maximum.

Parterul va găzdui un mare hol, săli de recepții, un bar de zi, braserie, restaurant. Etajul I — sălile de banchet și, marea sală de recepție. Restul de 21 nivele va fi ocupat de camere și apartamente (424 de camere, cite 26 de fiecare etaj, în total 800 paturi).

Sus, la nivelul 23 (adică etajul 22), o vastă vedere panoramică a orașului și bineînțeles, un restaurant și un bar de noapte. Instalațiile interioare, echiparea, diferitele servicii vor fi asigurate de firma Intercontinental Hotel Corporation din New York.

Așadar, în doi ani vom bea un pahar de vin bun desfășându-ne cu panorama nocturnă (poate pînă atunci ceva mai strălucitoare!) a Bucureștilor. Mi-ar plăcea, de asemenea, să descopăr de la înălțime, undeva, în stînga, luminile roșii ale Foișorului, ale turnului pompierilor, «amețitoarea» clădire de acum cinci-șase decenii, acum, firesc, eclipsată de o întregă și masivă pleiadă de blocuri noi.

III. ...Prin 1920 o cucoană de origine franceză, pe nume Mornand, cumpăra terenul de circa 6 ha situat între actuala stradă Emil Pancrați și Calea Dorobanților. În 1930 terenul este vîndut în loturi, pentru ca în 1947 să fie expropriat și transformat în parc public («Parcul Mornand» — numele a prins și a rămas.)

În 1966 a început aici construcția noului centru de televiziune (format din 4 corpuri principale de clădiri: studio, ateliere, redacții, film-foto). Corpul principal va cuprinde 3 stu-

diouri mari (700-800 mp) și cite unul de actualități, de înregistrări muzicale și comentatori. Cu anexele necesare, bineînțeles (săli de repetiții, cabine, săli de machiaj, bufete etc.). În corpul de ateliere se vor afla depozite de decoruri, ateliere de confecții și butaforie, ateliere de pictură. Cît despre redacții, ele își vor avea sediile în turnul de 13 nivele (70 m), deasupra căruia va fi instalat noul releu. Tot aici se vor amenaja birourile administrative, sălile de recepții etc. Ultima clădire a ansamblului este destinată corpului foto-film (prelucrarea peliculei de 16 mm). La sfîrșitul lui 1968 este prevăzută intrarea în funcțiune a studioului I. (Primind asigurările constructorilor că totul merge bine, n-avem altceva de făcut decît să așteptăm.)

Întregul ansamblu va fi terminat și dat în funcțiune în 1970 (un an de mari recepții, după cum se vede), în afara studioului film-foto. Cu finisaj cu tot, după cum ține să ne convingă arhitectul Teodoru Iacobanu, șeful proiectului: beton mozaicat, ceramică, pasarelă de sticlă între blocul-turn și corpul principal. Așijderea, între acesta și corpul de studio.

Ar mai fi, cred, o doleanță: programe mai variate și mai interesante (dar dezideratul nu poate fi rezolvat de constructor!).

IV. — Un adevărat orașel al viitorilor ingineri? De ce nu. Teren propice construcției avem, aș zice un teren ideal: 102 hectare între bd. Armata Poporului și cheiul Dimboviței. Cu perspective de dezvoltare și mai mari

încă în viitor. 11 000 studenți în săli și amfiteatre.

Și arhitectul șef de sector Aurel Căciulă derulează marele plan al construcției. Se impunea o asemenea hotărîre de amploare (costul întregului ansamblu de lingă «Semănătoarea» se ridică la circa 600 milioane lei). O Politehnică gîndită ca un ansamblu unitar, nu împrăștiată în zeci de colțuri ale orașului, ca pînă în prezent. Cu dotare corespunzătoare, cu biblioteci și terenuri de sport în imediata apropiere a căminelor. Eșalonat, pînă în 1972, clădirile diferitelor facultăți vor prinde contur. Astfel, în 1970 vor fi încheiate lucrările la corpul principal de clădiri care cuprinde: învățămîntul general, corpul rectorat, mecanica, mecanica agricolă, metalurgia, transporturile, CET (laborator), electronica și electrotehnica. Cu ocazia centenarului Politehnicii (octombrie 1969), clădirea învățămîntului general va fi dată în folosință.

Topografic, diferitele facultăți vor fi amplasate armonios: către bd. Armata Poporului, electrotehnica, chimia și electronica. Mai aproape de chei, învățămîntul general (amfiteatrele și sălile de cursuri ale anilor I, II), metalurgia și transporturile.

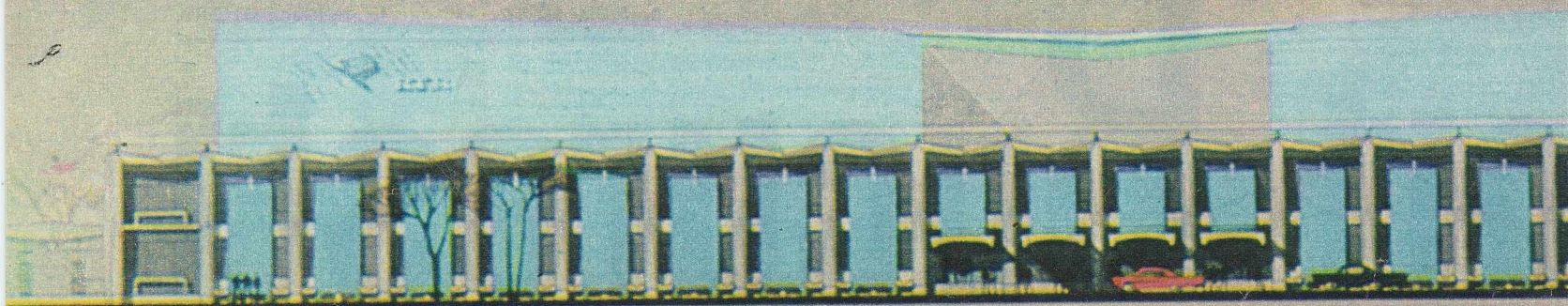
În etapa a doua, prevăzută după 1970, se vor construi biblioteca, aula mică și o casă de cultură. Fațadele clădirilor vor fi tratate în cărămidă aparentă cu motive ale arhitecturii noastre tradiționale. Diferențele de nivel au fost și-n cazul de față exploatare la maximum. Au fost create talu-

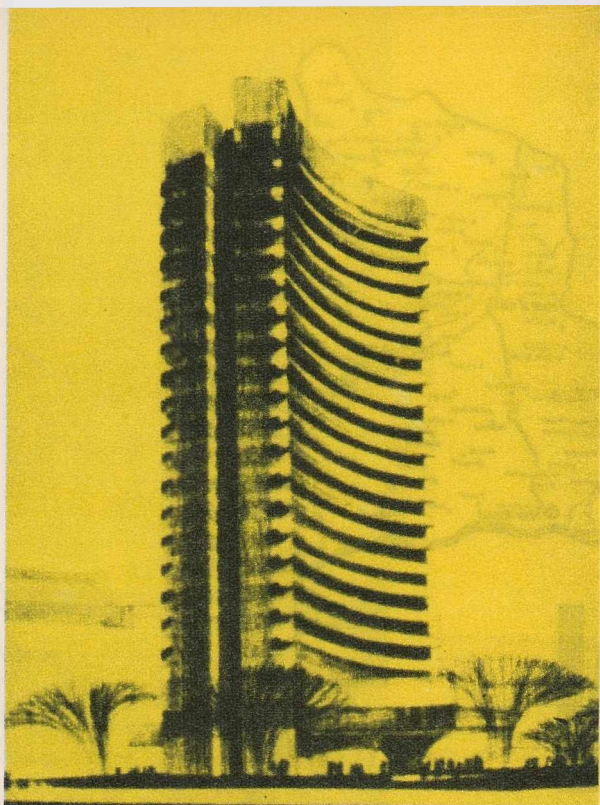
zuri cu pante ușoare, trecerea de la o pantă la alta făcîndu-se prin scări și alei decorative și ziduri de sprijin. Pentru prima oară la noi se vor folosi la finisaje țîmplăria metalică, cărămida specială de placaj, îngustă, precum și pardoseli din «Renolit» și gresie specială.

...Cînd am vizitat șantierul Politehnicii se lucra cu tragere de inimă la... îndepărtarea zăpezii. Și cam atît. De citeva luni se așteaptă să sosească de la Iași țîmplăria metalică. La principală clădire, cea a învățămîntului general, s-a ajuns la ultimul etaj, etajul V și se așteaptă... Din nou sîntem asigurați că pînă la sfîrșitul anului totul se va aranja. Credem... din tot sufletul, vrem să credem!

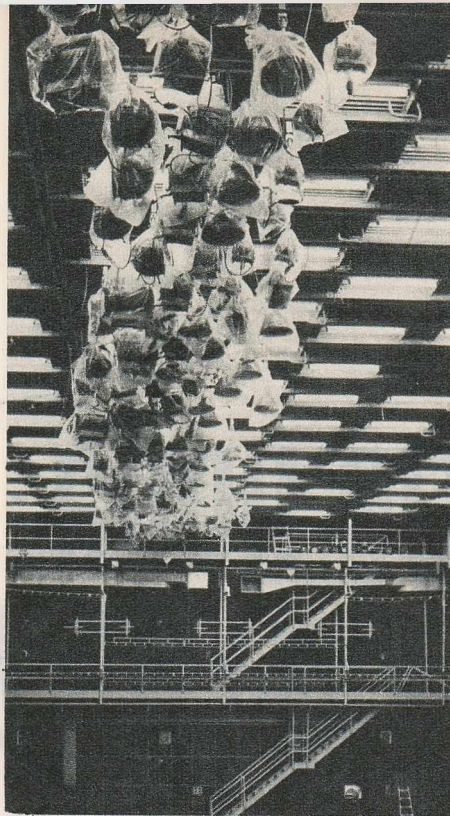
În construcții, importante sînt două lucruri: respectarea termenului de dare în folosință și recepția care să ateste calitatea lucrării. Am încercat o investigație a patru mari proiecte bucureștene, unele la început sau în curs de realizare. Șantiere recent deschise, ca cele ale Hotelului Intercontinental și Colentinei, sau deja cu clădiri «la roșu», ca cele ale Televiziunii și Politehnicii. Planurile defalcate pe an vor arăta dacă termenii au fost respectați ori nu. Trecătorului de rînd nu-i va scăpa însă nici un amănunt. Cotidian, va constata, creșterea sau stagnarea.

În ce ne privește, vom semnala la timpul potrivit și după caz ambele ipostaze...

▲ Marele Hotel Intercontinental cu 22 etaje. Pentru punerea sa și mai bine în evidență nu vor lipsi elementele decorative, jaluzelele, pasajul subteran, atît pentru pietoni cît și pentru mașini.

▲ La studioul II al noului centru de Televiziune, se aprind lămpile de neon și reflectoarele pentru un ultim control înainte de recepție.

▲ Așa va arăta în următorii doi ani noul centru al Televiziunii.

Cuvînt pentru sculptorul Ioan H. Sârghie

de Eugen FRUNZĂ

Undeva un om împlinește 75 de ani. Iar aici, pe masa mea, odihnește un album impresionant...

Undeva înseamnă Cimpulungul Moldovei, cu cerul lui clătinat peste codrii și legendă. Iar omul despre care vorbesc e sculptorul Ioan H. Sârghie, meșter neobosit, închinător de-o viață la inima arborilor. De-o viață, cum spun, dalta și harul d-sale pipăie duhul ascuns al lemnului și scot la iveală ba un zimbet, ba o rugă, ba un cîntec sprintar. Și iată că ne aflăm azi în fața operei unui artist autentic, înche-gată din sute de lucrări, născută dintr-o pasiune și muncă pilduitoare.

Portrete de voievozi și cărturari, cîtori ai culturii românești, de oameni politici, scriitori și artiști, ca de pildă Creangă, Delavrancea, Iorga, Gusty și cîți alții; capete de țărani, de ciobani crescuți parcă din veacul Mioriței, unii severi, încrîncenați, alții puși pe glume, hitri ca Păcală cel fără de seamăn al nostru; frunze și flori stilizate într-o manieră personală dar cu adînci amintiri folclorice; șarje și caricaturi acide; compoziții în relief și o sumedenie de obiecte decorative; pină și cioturi îndărătnice, spaima securilor și a tăietorilor de lemne, transformate în chipuri omenești, dure și în același timp pregnant de vii.

Dar Ioan H. Sârghie nu e numai un făuritor tenace al propriei sale opere, ci și un dascăl animator, dăruit fără preget promovării frumoasei arte a lemnului. Manualul său, tipărit încă de mult, s-ar putea să fie unicul de acest gen, în țara noastră.

Nu mă îndoiesc că opera sculptorului Sârghie, căreia și azi i se adaugă noi piese, ar merita un plus de atenție din partea criticii de artă. Ca simplu martor și privitor, eu unul nu fac decît să rescriu un omagiu evadat din albumul pomenit mai sus. Căci se găsesc în acest album cuvinte calde de prețuire datorate unor personalități ale artei și culturii noastre — fapt care mă îndeamnă să spicuiesc măcar cite un nume și un gând.

«L-am prețuit întotdeauna pentru sentimentele sale delicate de vrednic și talentat artist» (Acad. Ion Jalea).

«Aduc omagiu meu de admirație și afecțiune eminentului sculptor-profesor Ioan Sârghie» (Acad. Victor Eftimiu).

«Citeodată... în mina unui maestru cum este Ioan Sârghie arborii își dezvăluie taina sacră a fibrelor pentru că presimt o bună întrebuințare» (Milica Petrașcu).

«Vrednic continuator al meșterilor din popor» (Petru Comarnescu).

Albumul e masiv. Conține mișcătoare elogii aduse de oameni care știu să vadă și să simtă arta. Printre ei: acad. Al. Graur, acad. Victor Vilcovici, Corneliu Baba, M. H. Maxy, prof. dr. Ion T. Tarnovschi, Cella Delavrancea, Cecilia Cușescu-Storck, Dina Cocea, Fr. Steuerev, prof. dr. G. Nimigean, Radu Palade, Iulian Vasper, Ioan Massof, N. Brancomir și mulți, mulți alții.

Undeva un om împlinește 75 de ani. Departele de zgomotul marilor orașe și de vanitatea indeobște zgomotoasă. Mina lui caută și acum dirzenia, chiotul ori lacrima lemnului, dăruindu-ni-le în fel și fel de înfățișări, acolo, în miază-noaptea cu cripte străvechi de piatră, cu plăieși de paltin și fag.

Ce-ar fi să le vedem curînd într-o expoziție la București?

Oricum, să-i urăm meșterului spor la muncă și la mulți ani! Din toată inima!

Călătorie nouă: TELEORMAN

Popas în județul lui Darie

Pe vremea când «Desculții» lui Zaharia Stancu, abia plecați în lume «cu sandale de aur», începuseră să atragă, de pe alte meridiane, oameni de litere dornici să cunoască meleagurile natale ale celebrului (încă de pe atunci) Darie, într-o seară, la o reuniune de club literar, un scriitor danez poposit la Alexandria după ce vizitase, o zi, Salcia Teleormanului, își exprima, reportericește, admirația pentru progresele depășite de el în viața satului de pe Călmățui. Întimplarea s-a petrecut cu vreo cincisprezece ani în urmă și nu știu ce-ar spune scriitorul acela dacă azi ar mai călca o dată pe pământul teleormănean. Departe de a mai putea fi raportat, în vreun fel, la imaginea pe care ne-au lăsat-o măturile de acum două-trei generații, județul nu mai e doar unul dintre grînarele țării (deși și azi rămâne al treilea, în ordinea producției agricole, după Ilfov și Ialomița), ci între hotarele lui au apărut industrii care, adăugate la ceea ce știm că reprezenta, odinioară, Teleormanul, conturează un ținut cu profil economic echilibrat și armonios. Firesc deci ca multe să se fi schimbat în satele și orașele acestui județ. Aurul negru din subsolul cîmpiei Burnasului a plantat în peisajul localnic elemente care lipsesc pînă și din cele mai îndrăznețe vise ale bunicilor. Deși cei mai vechi petroliști teleormăneni au state de servicii de numai șapte ani, iar schela Videle n-a apucat să-și răspîndească sondele pe o rază mai mare de 70 km, ea va cunoaște anul acesta o producție mărită față de anul trecut. Nepoții acelor țărani de pe vremuri, roși de pelagră și tuberculoză (vezi jurnalul doctorului Ulieru care a lucrat, o vreme, la Alexandria și lucrările

dr. Stîncă, de asemeni localnic), sînt autorii modernului combinat industrial de la Turnu Măgurele și al altor 10 întreprinderi (din care 8 republicane) cu o producție totală de aproape un miliard și jumătate lei.

Integrate organic în viața economică a județului, aceste noi elemente reprezintă unul dintre principalii factori care au stat la baza recente delimitări teritorial-administrative. Dar în actualul județ Teleorman călătorul contemporan distinge un întreg complex de condiții care facilitează desfășurarea amplă a resurselor materiale și umane, în raport cu cerințele tot mai mari ale zilelor noastre. Cele 282 de sate sînt, multe dintre ele, așezări vechi în care tradiții

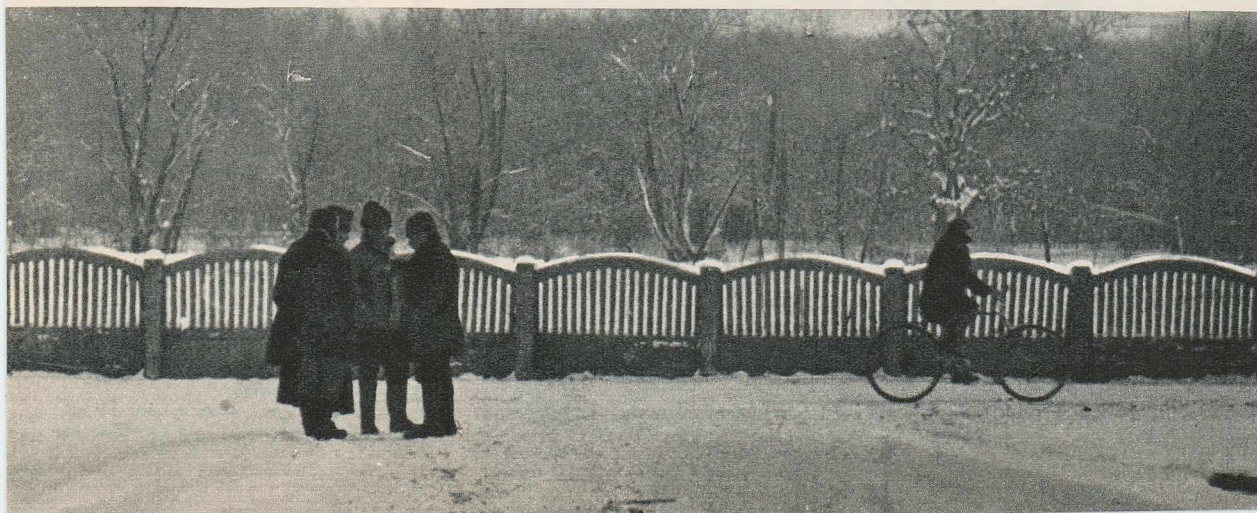
milenare atestă o continuitate de civilizație cu origini în preistorie (avem în vedere, între altele, Călușul teleormănean, care a dus pînă departe fama folclorului acestor locuri, și alte elemente între care portul tradițional, o anumită notă specifică păstrată de meșteri locali în producția artizanală și în arhitectura populară etc.) dar în viața cărora s-au produs schimbări structurale. Cîteva date exprimate statistic: cei 521 280 locuitori (înregistrați în 1966 pe teritoriul actualului județ) sînt salariați în proporție de 119 la mie; suprafața agricolă (511 400 ha) este repartizată între 12 întreprinderi agricole și 161 cooperative agricole de producție care utilizează parcul de mașini a nu mai puțin de 13 stațiuni de mașini și tractoare, cea mai mare parte a principalelor munci agricole făcîndu-se mecanizat. Pe de altă parte, teritoriul județului este străbătut de 259 km de cale ferată și 276 km de șosele asfaltate făcînd parte din rețeaua rutieră națională — ceea ce împreună cu alte sute de kilometri de drumuri pietruite asigură o

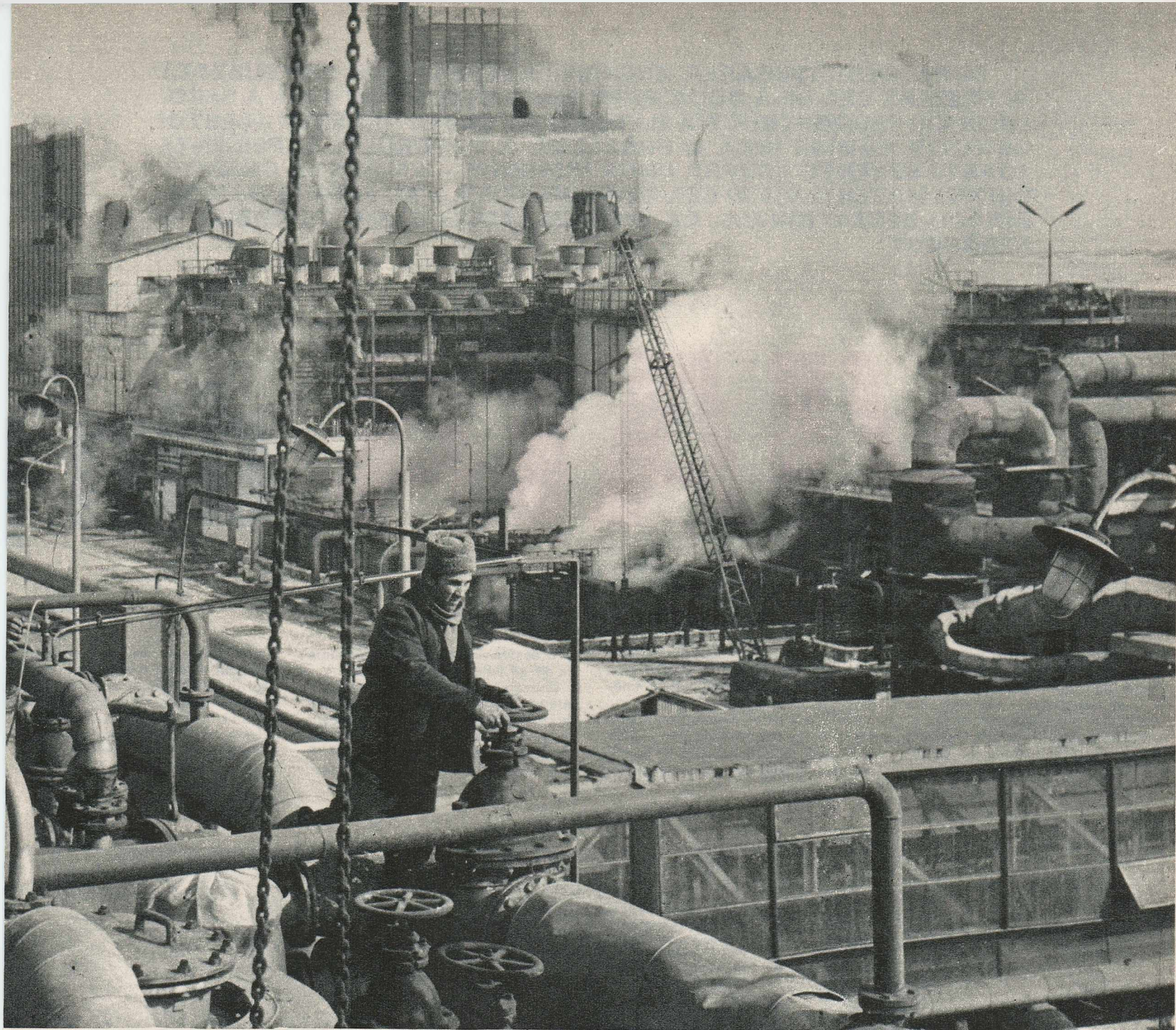

Contribuția chimiștilor măgureleni la dezvoltarea agriculturii noastre s-a concretizat anul acesta și prin intrarea în funcțiune a unor noi fabrici (amoniac, acid azotic, uree și azotat de amoniu), fiecare avînd o capacitate de producție de 300 000 tone anual. Pentru dezvoltarea în continuare a marelui combinat chimic de la Turnu Măgurele statul a alocat în 1968 sume importante.

În satele Teleormanului, cel de-al treilea grînar al țării, gospodarii discută despre recolta viitoare veri. Acest instantaneu a fost surprins la sediul C.A.P. din comuna Brînceni.

Primele lucrări în livezi se fac «în mustul zăpezii», ceea ce gospodarii din Țigănești n-au uitat nici în această primăvară. Pentru început, un operativ schimb de experiență.

bună comunicație între localități. Școlile (299 de învățământ general, cu 71 920 elevi — 14 la sută din numărul total al populației — 11 licee teoretice și 5 de specialitate și 6 școli profesionale), spitalele (13 la număr, având 2 121 de paturi), dispensarele (113) precum și numărul de medici mai ridicat decât oricând (la fiecare 1 503 locuitori revine un medic și peste zece cadre medii sanitare) — toate acestea exprimă o stare de fapt indiscutabilă din punct de vedere al progreselor înregistrate aici pe tărîmul învățămîntului de masă și al ocrotirii sănătății.

Temeiic analizate, în discuții publice, la care au luat parte mii de oameni ai muncii, aceste condiții și altele au arătat că actuala delimitare a județului oferă cele mai bune posibilități pentru desfășurarea cu bune rezultate a întregii vieți social-economice din satele și orașele teleormănene.

În Teleormanul contemporan, județ care poartă un nume străvechi dar e realmente altul prin munca harnicilor lui locuitorii, se vorbește stăruitor despre realizările viitorilor ani cărora actualele condiții de desfășurare a activității social-economice le conferă garanția succesului deplin. Alexandria va deveni un oraș modern, cu blocuri noi, străzi modernizate și infrumusețate. Roșiorii, Zimnicea, Turnu Măgurele vor căpăta o nouă configurație urbanistică, iar în comune civilizația contemporană va pătrunde cu pași și mai repezi decât pînă acum. Ne-o spun gospodarii publici care în aceste zile gîndesc la chipul de mîine al județului lor.

Nicolae RĂDULESCU

Decor nou la Turnu Măgurele

Pe vechea lui emblemă, orașul Turnu Măgurele a fost imaginat sub forma unei cetăți de piatră, prinsă în opt turnuri circulare.

Această plasmuire simbolică reeditează în imagine o cunoscută descripție făcută localității de către cronicarul bizantin Procopius din Cesarea. Localitatea Pigos sau Turris, Turnu Măgurele de mai târziu, s-a născut, așadar, în zorii primului mileniu al erei noastre. Această străveche așezare dunăreană, puternică și prosperă odinioară, a devenit în cele din urmă un mărunț și obscur târg provincial, colbăit și anodin, pradă vieții meschine și frigurilor palustre.

În paginile de față vă prezentăm câteva imagini din noul Turnu Măgurele, orașul zilelor prezente, una dintre cele mai puternice cetăți ale chimiei românești. Înălțarea marelui combinat chimic, reconstrucția portului fluvial și importante investiții alocate dezvoltării orașului au remodelat într-un răstimp numai de trei ani întregul profil al localității. Turnu Măgurele a redevenit tînăr, de nerecunoscut, un oraș brăzdat de străzi drepte, mărginite de blocuri cu 4 și 5 nivele. Peste 1 500 de apartamente în ultimii doi ani, 473 săli de clasă pentru școlile generale, un liceu industrial de chimie și câteva școli tehnice cu profil de specialitate. Canalizarea a fost ex-

tinsă pe o lungime de 5 kilometri, drumurile principale au fost pietruite și asfaltate, iar desecarea bălții Bercelului a lichidat pentru totdeauna pericolul frigurilor palustre, transformînd în teren agricol o suprafață de 6 000 hectare.

Aceste prefaceri multilaterale reprezintă consecința directă a industrializării orașului. Combinatul chimic, cel mai puternic furnizor de îngrășăminte minerale din întreaga țară, va livra agriculturii pînă la sfîrșitul anului 1970 circa 42% din întreaga producție de îngrășăminte chimice prevăzută a se realiza în acel an. Activitatea acestui colos, proptit în albia fluviului, este legată în mod organic de pulsațiile portului dunărean, reprofilat și reconstruit potrivit noilor cerințe economice. La kilometrul 597, constructorii au ridicat o nouă platformă, au re consolidat cheul, instalînd pe suprafața temeliiilor din beton trei macarale-portale cu o putere de ridicare de cinci tone fiecare. În 1967, căpitania portului a înregistrat aici 1 484 de nave, șleperi și ceamuri sosite la Turnu Măgurele pentru a purta pe firul apei sute de tone de îngrășăminte chimice azotoase.

Municipiul Turnu Măgurele cuprinde o populație de 26 000 de suflete, iar împreună cu localitățile subordonate aproximativ 40 000 de locuitori. Cei mai tineri localnici, chimiștii și constructorii

combinatului, au devenit cetățeni stabili ai orașului dunărean, sosind din cele mai îndepărtate colțuri ale țării. Majoritatea rămîn însă băștinașii, locuitorii Teleormanului. Mii de bărbați și femei, urbanizați de la o zi la alta, într-un oraș în plină dezvoltare, dar care, deocamdată, a devenit mult prea puțin încăpător pentru a rezista, calm și pregătit, acestei migrații dezlănțuite. Numărul navetiștilor este încă exagerat de mare. Transportul în comun, rețeaua comercială, unitățile de alimentație publică și așezămintele social-culturale satisfac cu greu acest public numeros, dornic să muncească și să trăiască în condiții civilizate.

Reprezentanții administrației locale ne-au asigurat că prin atribuirea titlului de municipiu planurile de perspectivă prefigurează un program mai bogat de investiții, care vor îmbunătăți substanțial aspectul edilitar, viața economică și social-administrativă a orașului. Măsurile adoptate la Conferința Națională a Partidului, potrivit cărora noua organizare administrativ-teritorială va trebui să pună de acord schimbările calitative intervenite în creșterea forțelor de producție cu modificările ce s-au produs în structura, dimensiunile și condițiile de viață ale orașelor și localităților rurale, vor constitui și aici un prețios și permanent ghid.

Dezvoltarea rapidă și multilaterală a orașului ne îndeamnă să fim optimiști. Turnu Măgurele are toate posibilitățile de a deveni în anii viitorului unul dintre cele mai frumoase și dinamice municipii ale României.

Liviu TIMBUS

DUPĂ DESCĂTUȘAREA ENERGIEI NUCLEARE SE CONTUREAZĂ ÎN PREZENT CEA DE-A DOUA MARE REVOLUȚIE ȘTIINȚIFICĂ A SECOLULUI XX: RECONSTRUCȚIA MATERIEI VIE. DEȘI ATINGEREA ACESTUI OBIECTIV RĂMÎNE ÎNCĂ O PROBLEMĂ A VIITORULUI, EXPERIENȚE FOARTE RECENTE ASUPRA UNOR VIRUSURI — AFLATE LA GRANIȚA DINTRE MATERIA VIE ȘI CEA NEÎNSUFLEȚITĂ — AU PERMIS «RECOMBINĂRI» SENZAȚIONALE. CA ÎNTR-UN FABULOS JOC CU CUBURI A RENĂSCUT

VIATA din

Cea mai importantă dintre științe în lumea modernă nu este fizica, chimia și aplicațiile lor în tehnologie, ci biologia și ecologia cu aplicațiile lor.

Julian HUXLEY

Să ne inchipuim că am lua un om, i-am «demonta» corpul — de o parte mîinile, de alta picioarele, de alta capul și trunchiul... — și apoi am pune aceste piese detașate «la rece», păstrîndu-le astfel 24 de ore. Dacă am încerca, în ziua următoare, să recombinaș fragmentele, este puțin probabil

— nu-i așa? — ca cetățeanul nostru astfel «reconstituit» să-și ia pălăria de pe cuier și să pornească la drum fluierînd.

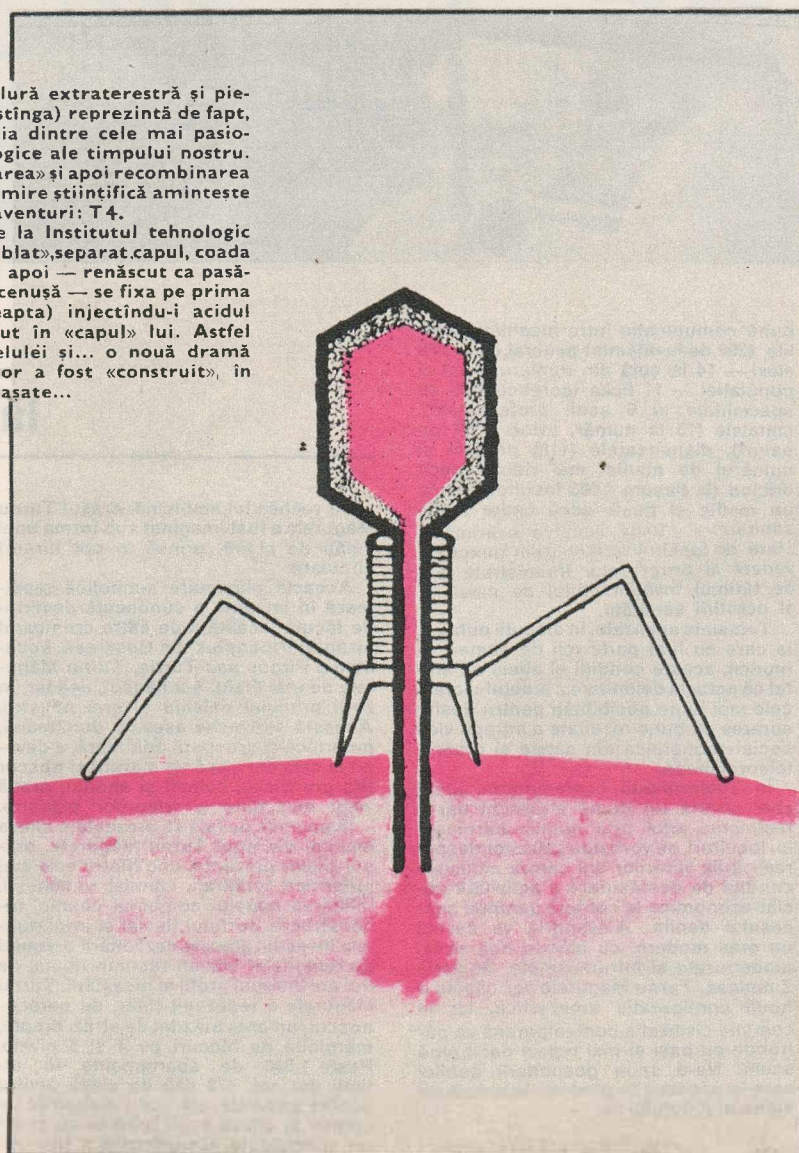
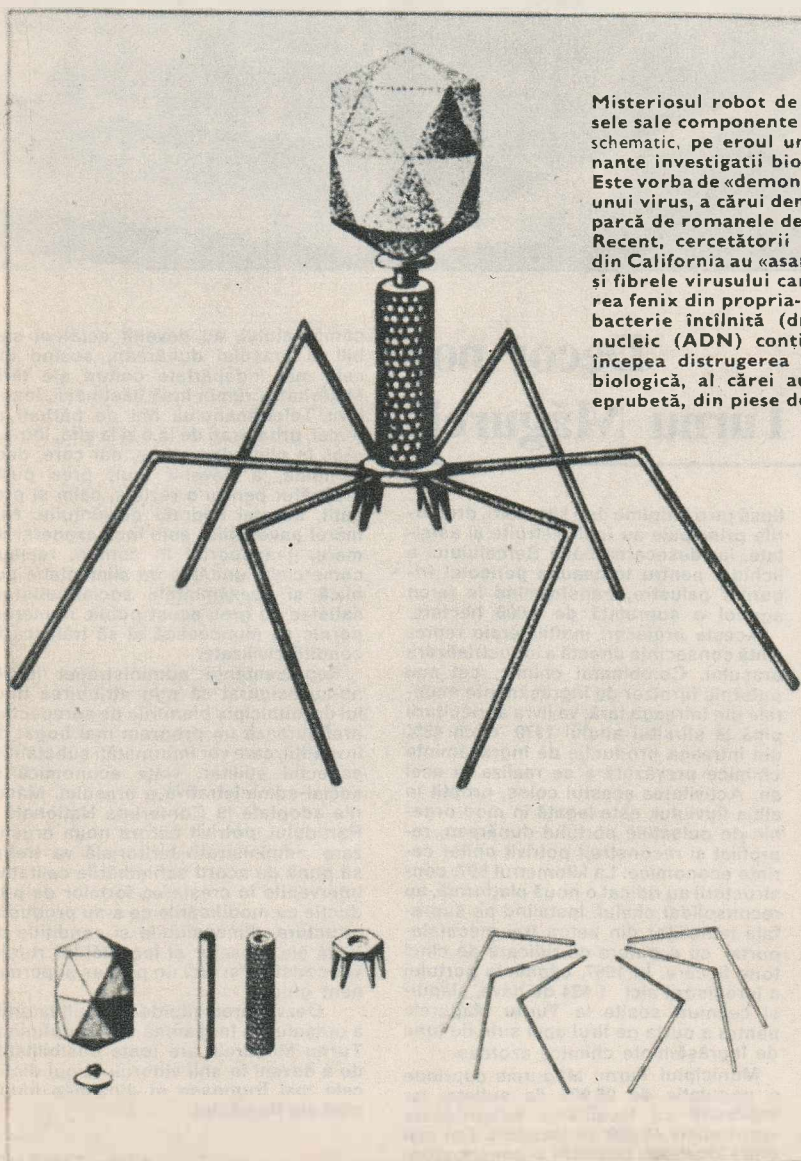
La fel s-ar petrece lucrurile — adică «experiența» noastră ar da greș — dacă ar fi vorba de un iepure, de un homar sau de o insectă, cu singura deosebire

că la aceste vietăți n-am avea pretenția ca ele să fluiera după operație.

Dar ce s-ar petrece dacă am avea în față virusuri — cele mai simple forme de viață? Dacă le-am diseca în bucăți, ar putea fi oare din nou «montate» ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat? Ideea nu mai ține de astă dată de dome-

niul fantasticului: recent, oricît ar părea de ciudat, ea a și fost pusă în practică.

Rezultatul? Virusul, după ce a fost desfăcut în elementele componente, a putut fi reintregit, renăscînd ca pasărea fenix din propria-i cenușă și fiind gata să-și reia treaba obișnuită, adică să infecteze prima celulă întîl-

ese detasate

nită în cale!

Este vorba în fapt de una dintre cele mai senzaționale performanțe ale biologiei contemporane — care tinde să reconstruiască materia vie, ca o primă fază spre construirea ei.

UNDE VMT INTRĂ ÎN ACȚIUNE...

Dar pînă la aceste resinteze totale a avut loc o întregă odisee pentru identificarea elementelor de bază ale proceselor vitale la limita vieții, în lumea virusurilor. Permiteți-ne de aceea o retrospectivă necesară pentru a ști cu cine avem de-a face.

Eroul primelor experiențe, care va fi de altfel un personaj principal și în reportajul de față, a fost virusul mozaicului tutunului, denumit pe scurt VMT. El nu măsoară decît 10-15 milimicroni și a devenit un obiect de studiu favorit tocmai fiindcă era cel mai ușor de manipulat datorită micimii, deci simplității sale.

Apariția lui în arena științei în anul 1935 a revoluționat pur și simplu concepția noastră despre viață. Cînd savantul american Wendel Stanley l-a obținut în stare cristalizată, toată lumea a fost uimită. Dar, cum spunea un filozof, mirarea este începutul cunoașterii, iar Pasteur afirma că în știință taina succesului constă în a ști să te miri la timp.

Stanley a putut observa cristalele de VMT la microscop sub forma unor ace și, inoculîndu-le la plante sănătoase, ele au produs mozaicarea frunzelor de tutun chiar în diluție de 1/1 000 000! Cristalele lipsite de viață își manifestau deci toate proprietățile vitale (multiplicare, putere de îmbolnăvire) de îndată ce erau dizolvate! Din soluție se puteau obține — ca într-un hocus-pocus iluzionist — din nou cristale fără viață și, apoi, prin dizolvare, din nou «viață» ș.a.m.d. Cum spune basmul, dacă povestea v-a plăcut, putem s-o luăm de la început...

Obținerea virusului sub formă de cristale — realizare răsplătită cu Premiul Nobel — a demonstrat că viața se întinde dincolo de zona îndeobște cunoscută și că în realitate granița dintre viu și neviu nu e absolută.

Epopeea micului VMT nu s-a încheiat însă cu obținerea sa în stare cristalizată. În 1956 din VMT a fost extras pentru prima oară acidul ribonucleic (ARN). Izolarea acestui important component viral în stare pură a produs

senzație, cu atît mai mult cu cît acidul ribonucleic extras din virus și inoculat pe frunza sănătoasă de tutun a infectat-o, producînd mozaicarea și apariția virusului inițial. Așadar, o nouă piatră de hotar pe drumul lămuririi mecanismului apariției vieții.

Să rezumăm: plecînd de la un corpuscul virotic, dotat cu proprietăți de viață, s-a ajuns la recrearea vieții cu ajutorul unei substanțe chimic pure (ARN) absolut lipsite de viață.

LA ORA H ÎNCEPE LUPTA

Există însă virusuri care conțin acid dezoxiribonucleic (ADN) în locul celui ribonucleic. Este oare și cel dinții capabil să producă infecția și să determine în celulele-gazdă apariția unor virusuri asemănătoare cu cel din care a fost extras? Da. Probe în acest sens au fost aduse de Di Mayor și, la noi în țară, de Radu Portocală.

Descoperirea rolului acizilor nucleici

teza a fost realizată folosindu-se o enzimă extrasă dintr-o bacterie (Escherichia Coli). Cu alte cuvinte, adăugînd în eprubetă substanțele de bază necesare construirii noilor molecule, enzima a grupat aceste «cărămizi» inerte, realizînd sinteza acizilor nucleici infectanți.

Interesant este că acizii astfel creați se reproduc apoi la fel ca și virusul «de bază». Aceasta este posibil pentru că de fapt tocmai acidul (ARN sau ADN) este cel care conține informația genetică (înscrisă în «verigile») sale componente denumite gene) și deci asigură perpetuarea speciei.

Iată «filmul» acestei multiplicări. Eroul va fi virusul T4, care măsoară abia 3 000 angströmi (1 angström = a zecea milionimea parte dintr-un milimetru) și care trăiește pe socoteala colibacilului Escherichia Coli. Datorită cozii sale fibroase, el se fixează pe membrana bacteriei, o străbate cu coada sa și, ca o seringă ultramicroscopică, îi injectează acidul nucleic (ADN) pe care îl conține capul său. Secvențele se desfășoară într-un ritm dramatic. Dacă am marca prin «H» momentul începerii atacului, etapele se succed astfel:

— Ora H + 40 secunde. Acidul nucleic al virusului pune stăpînire pe dispozitivul cibernetic al celulei. ADN-ul bacteriei este dislocat și producerea proteinelor necesare microbului este astfel blocată.

— Ora H + 1 minut. Celula începe să producă proteine virale sub direcția invadatorului care furnizează «modelul» respectiv; în primul rînd sint fabricate enzimele necesare duplicării ADN-ului viral.

— Ora H + 5 minute. Un nou ADN viral începe să se formeze, să se «nască»...

— Ora H + 8 minute. O a doua grupă «de atac» declanșează producerea proteinelor necesare pentru formarea capului și cozii virusului.

— Ora H + 13 minute. Apare primul virus complet «asamblat». Sinteza ADN-ului și a proteinelor virale continuă fără întrerupere.

— Ora H + 24 minute. 200 virusuri sînt gata fabricate.

— Ora H + 25 minute. O nouă enzimă atacă membrana celulei, o distruge complet și eliberează din ea virusurile nou formate, gata pentru o altă infectare.

Totul se petrece — după o comparație plastică din revista franceză «Science et Vie» — ca la asediul unei cetăți ale cărei fabrici asigură bunuri de consum întregii populații. Deodată, inamicul tace o breșă în zidurile cetății. El pune stăpînire pe conducerea «economică» și impune un nou plan de producție uzinelor cetății. Acestea, în loc să mai asigure varietatea de produse necesare locuitorilor, vor livra — să zicem — numai cîrnați, singurul aliment agreeat de cotropitori. Este de la sine înțeles că aceștia din urmă vor trăi împărătește și se vor înmulți, în timp ce locuitorii băștinași vor pieri, iar întreaga activitate a cetății se va dezorganiza. În cele din urmă invadatorii — care au proliferat între timp — vor distruge zidurile orașului ruinat, răspîndindu-se în căutarea unei alte cetăți pe care s-o cucerească...

NICI O GREȘALĂ LA 200 000 DE ELEMENTE!

O dată descifrate aceste «secrete de fabricație», care nu reprezintă în ultimă instanță decît mecanismele sintezei proteinelor — baza materiei vii — cercetătorii au dispus de un dispozitiv experimental minuscul, dar de valoare inestimabilă.

Din nou a fost utilizat celebrul VMT, vechea noastră cunoștință, care cuprinde în interiorul său o moleculă de

Arthur Kornberg, laureat al Premiului Nobel. Împreună cu profesorul Mehran Gulian de la Universitatea din Chicago, el a reușit nu demult să «fabric» nucleul virusului Phi x 174.

Spectrele de difracție ale proteinelor pe care le fabrică acizii nucleici constituie cărțile de vizită ale acestora din urmă; ei sînt surprinși astfel «la lucru».

(Continuare în pag. 12)

acid ribonucleic (5%), cuplată cu o proteină (95%). Cum se articulează aceste două elemente esențiale? Pentru a afla, Fraenkel-Conrat nu s-a mulțumit numai să separe ARN-ul de proteină, ci a «spart» și proteina în moleculele de bază. Apoi toate aceste «piese detașate» le-a introdus într-o soluție specială și a observat că... apare un VMT «în carne și oase».

Interesant este că dacă «piesele» aparțineau unor indivizi diferiți (denumiți convențional: ARN «roșu» și proteină «neagră»), virusul rezultat dădea naștere la urmași de tipul ARN-ului și nu al proteinei, deci descendenți «roșii». Morala fabulei este deci clară: acidul nucleic și nu proteina este cel care furnizează directivele necesare pentru urmași.

Să ne întoarcem acum la imaginea cu care am început reportajul nostru, precizând că va fi vorba tot de T4, agentul agresor pe care l-am urmărit adineaori pas cu pas.

Foarte recent, acest virus cu cap mare, corp tubular și coadă cu șase fire a fost «demontat» in vitro de W.B. Wood și R.S. Edgar de la Institutul tehnologic din California. În acest scop s-au folosit «piese prefabricate» virale apărute prin greșeli de construcție ereditare: capete izolate, cozi fără cap, cozi și cap fără fibre ș.a.m.d. Acești «monștri» au furnizat piesele detașate pentru reconstruirea unui virus **întreg**.

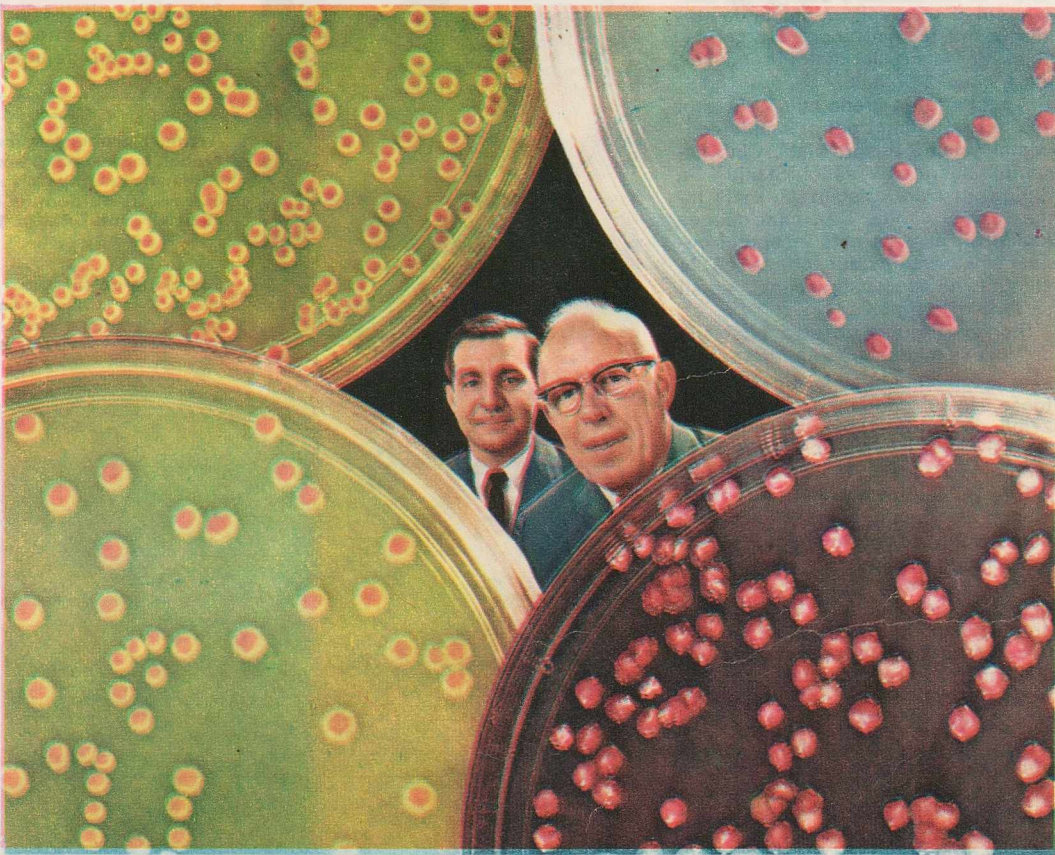
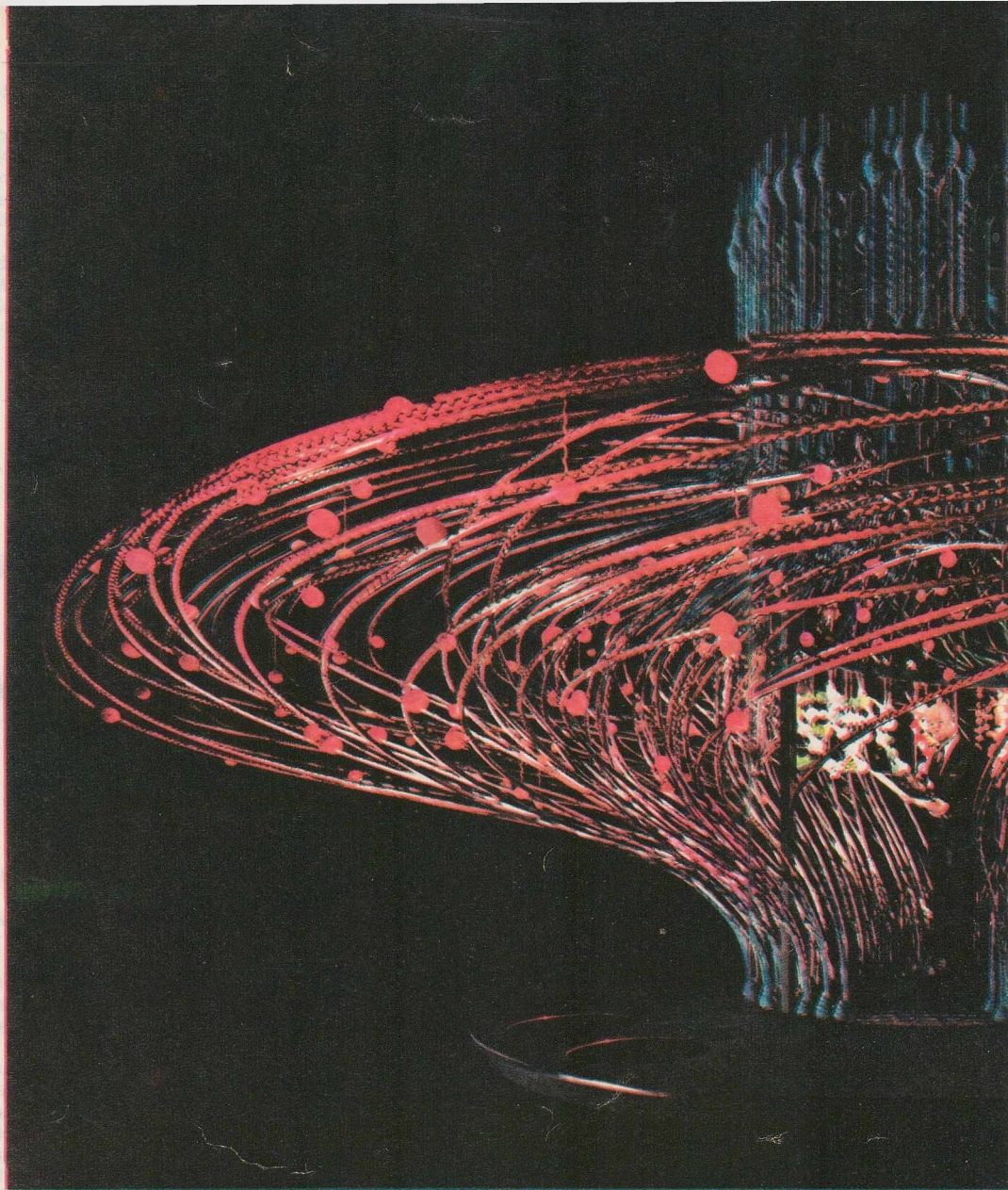
Concluziile sînt extraordinare. Mai întii s-a constatat că virusul nu se «construiește» în maniera în care se tricotează, de pildă, un ciorap, adică începînd cu un capăt și apoi ochi cu ochi, pînă la sfîrșit. El se «fabrică» mai degrabă ca un automobil, ale cărui piese diferite sînt asamblate pe grupe, paralel, înainte de a fi montate împreună. La T4 este vorba de trei grupe de asamblare (capul, coada și fibrele), care se unesc apoi pentru a forma virusul.

Deși pare simplu, acest montaj este de o subtilitate nebănuită. Fiecare «piesă» are nevoie, pentru a apărea, de un număr fix de gene, într-o anumită ordine (reamintim că genele sînt, la rîndul lor, elemente componente, «cărămizi» ale acizilor nucleici). De pildă, coada nu ia naștere decît dacă acționează 19 gene într-o ordine strict determinată.

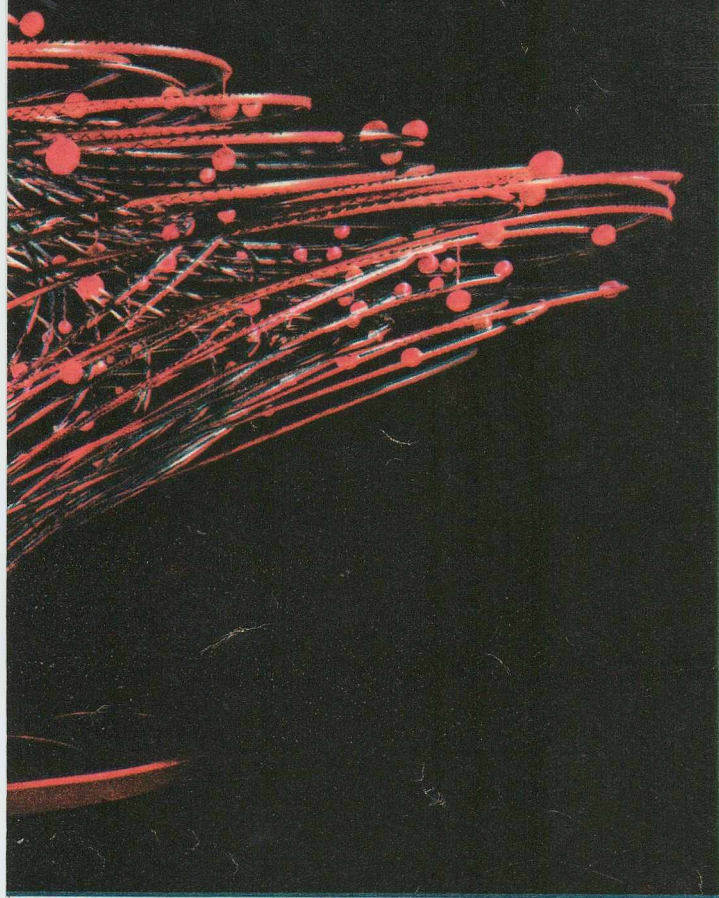
La un virus și mai mic, Phi X 174, cu o structură și mai simplă, s-au constatat «pretenții» asemănătoare. O moleculă de ADN a acestui virus conține 6 000 «blocuri» în ordine progresivă, fiecare bloc fiind compus din 35 de atomi. Este suficient ca doar un «bob» din ciorchine să nu fie la locul său pentru ca întreaga moleculă de ADN să fie inactivă. Nu se admite deci nici o **singură** eroare la cele peste 200 000 elemente constitutive! Kornberg și Goulian, de la Universitatea din Chicago, au realizat recent sinteza virusului Phi X 174, mai precis a inelului său dublu de acid nucleic (ADN).

Care este importanța acestor descoperiri? Ele schițează nu numai perspectivele, este drept încă depărtate, ale creării vieții pe cale artificială, dar au și implicații practice covârșitoare. Nu se cunoaște încă bine care este «suportul» memoriei, dar există date care îl localizează în acizii nucleici. Se ignoră încă mecanismul cancerului, dar se știe că el trebuie căutat în același loc, adică în acizii nucleici. Îmbătrînirea — poate și întinerirea... — ar putea fi probleme biologice care țin de aceleași substanțe nucleice. Iar transformarea după voie a eredității, adică stăpînirea viitorului biologic al omenirii, va fi posibilă tot prin descifrarea acestor mecanisme care se află, în cel mai adevărat înțeles al cuvîntului, la izvoarele vieții.

Dr. Em. ROMAN

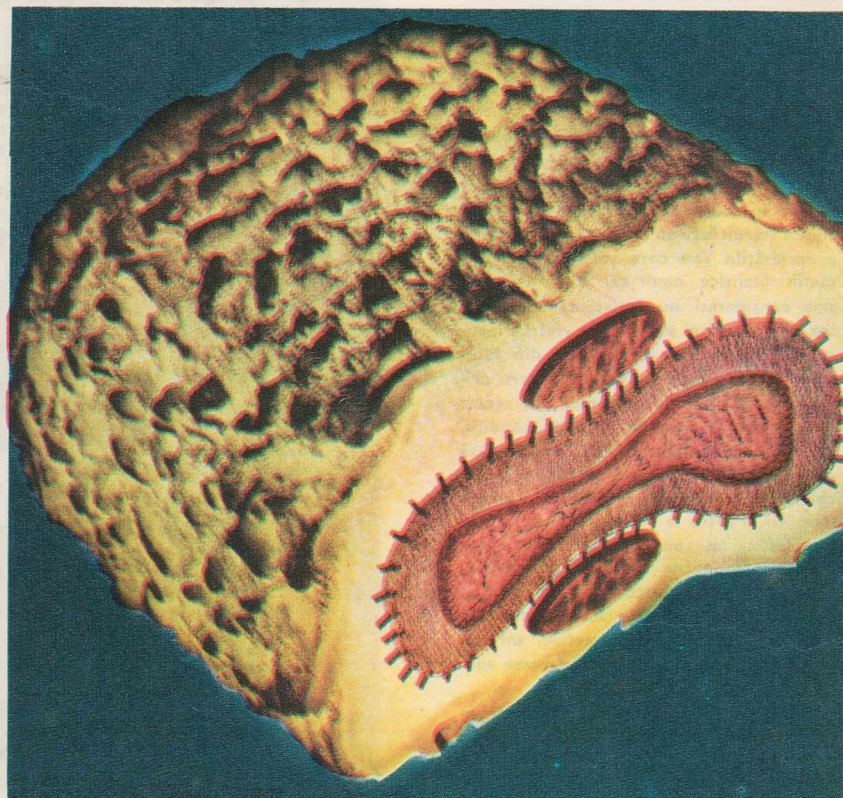

Bacteria Escherichia Coli, care apare aici mărită (în dreapta, sus) într-o uriașă «farfurie» de laborator, a furnizat una dintre materiile prime indispensabile (o enzimă) pentru sinteza în laborator a unor acizi nucleici infectanți.

◀ Acest model gigant al unei gene (parte componentă a acidului nucleic și purtătoare a caracterelor ereditare), dincolo de valoarea sa pur științifică, capătă semnificația unui simbol: pentru prima dată omul pătrunde în intimitatea laboratorului vieții.

▶ Iată o «felie» de virus care revelează simplitatea construcției acestor particule aflate la granița dintre lumea vie și cea moartă. În centru (colorat în roșu), simburile de acid nucleic ADN înconjurat de o cămașă proteică cu ghimpi, la rîndul ei protejată de un strat de grăsime. (Desigur, comparațiile sînt pur convenționale.)

VIATA ÎN EPRUBETĂ? NU ÎNCĂ. DAR...

— de vorbă cu doctor docent Radu Portocală despre unele cercetări românești asupra acizilor nucleici —

«ZESTREA» EREDITARĂ A ÎNTREGII OMENIRI — ÎN- TR-O PICĂTURĂ DE APĂ

Acizii nucleici ai unei celule sexuale umane au un volum de aproximativ $1/4 \mu(1/1\ 000\ \text{mm}^3)$ cu o greutate de $4 \cdot 10^{-12}$ g. Raportînd acest conținut la cele trei miliarde de oameni care reprezintă populația planetei noastre, și repartizîndu-l în cei doi gameti necesari fecundăției, rezultă că volumul total al acizilor nucleici, conținut în aceste celule, este de $2,4\ \text{mm}^3$, iar greutatea lor de 24 mg. Așadar, baza materială care asigură transmiterea informației genetice pentru trei miliarde de oameni este egală cu volumul unei picături de apă.

Dintre substanțele organice cunoscute pînă acum, acizii nucleici rețin cel mai mult atenția cercetătorilor din variatele domenii ale biologiei. Faptul este motivat de rolul hotărîtor pe care acești compuși îl dețin în sinteza proteinelor și transmiterea caracterelor ereditare, precum și în infectivitatea virusurilor. Cercetările fecunde ale doctorului docent Radu Portocală și ale colaboratorilor săi de la Institutul de inframicrobiologie al Academiei au adus o contribuție de seamă în acest domeniu, concretizată în peste o sută de lucrări publicate în țară și străinătate.

La rugămintea noastră, d-sa ne-a împărtășit cîteva dintre rezultatele obținute de români în acest fascinant domeniu al microbiologiei.

— Problema acizilor nucleici — fără de care nu se poate vorbi de existența materiei vii — constituie principala preocupare a secției noastre din Institutul de inframicrobiologie. Voi menționa cîteva rezultate interesante la care am ajuns.

Astfel noi am arătat, împreună cu V. Boeriu și I. Samuel, că nu numai acizii ribonucleici izolați din virusuri simple, mici, sînt infectanți, așa cum demonstrează cercetătorii străini, ci și cei proveniți din virusuri mult mai complexe și mai voluminoase. De asemenea, am putut dovedi că nu numai ARN reprezintă suportul material al infectivității virusurilor, ci și celălalt acid nucleic, ADN. Din experiențe a reieșit că ADN poate, cînd este introdus într-o celulă «sensibilă», să provoace boala caracteristică virusului întreg.

Pe acest drum, de dezlegare a enigmelor vieții, se înscriu și lucrările noastre care au încercat să precizeze mecanismul sin-

tezei acizilor nucleici în interiorul celulei și experiențele de sinteză a acestor compuși in vitro, în afara organismului. În adevăr, împreună cu I. Samuel, L. Popa, A. Morfei și M. Popescu, am reușit să obținem prin biosinteză enzimatică — în afara celulei — doi acizi nucleici infectanți.

Am dovedit astfel, pentru prima oară, că se pot sintetiza acizi nucleici virali în afara celulei vii. În experiența noastră am întrebuițat un extract obținut din celule tumorale de șoarece, celule în care sinteza acizilor nucleici se desfășoară foarte intens și în care enzimele necesare erau prezente în cantitate mare. În reacție am introdus apoi anumite substanțe chimice, sursa de energie și «cărămizile» (baze purinice și pirimidinice) din care aveau să se sintetizeze noile molecule de acizi nucleici, identice cu cele adăugate ca «model». Modelele erau reprezentate de un ARN și ADN, ambii infectanți, extrași din două virusuri diferite.

Experiența a evidențiat că modelele de acizi nucleici au imprimat caracterul lor și au «obligat» reacția să decurgă într-un anumit fel. S-a obținut astfel, după numai 6 ore, sinteza unor noi molecule, înzestrate cu proprietăți identice cu cele ale modelului și care au determinat același tip de infecție.

Obținerea în eprubetă a unor acizi nucleici virali trebuie considerată ca o încununare a eforturilor îndelungate ale numeroaselor echipe de cercetători din toată lumea. Este evident că ultimele descoperiri în acest domeniu — la care se fac referiri în paginile de față — deschid noi perspective spre realizarea pe cale artificială a acestui edificiu unitar și armonios care se numește viață.

SURPRIZELE SÎNT ABIA LA ÎNCEPUT!

Profitînd de o scurtă vizită în țara noastră a reputatului om de știință sovietic prof. T.I. Tihonenko, l-am rugat să ne vorbească despre cercetările de dată foarte recentă întreprinse de d-sa în cadrul Institutului de virologie «Ivanovski» din Moscova, care au dezvăluit aspecte nebănuite ale acizilor nucleici. Se deschide astfel un nou capitol de biochimie, cu implicații încă greu de precizat, și care — împreună cu experiențele realizate pe alt plan, în domeniul sintezelor virale — dovedește de complexă și plină de surprize este lumea virusurilor, de la care microbiologii așteaptă dezlegarea poate a însuși misterului vieții...

Ce este virusul din punct de vedere chimic? El se compune în principal din acid nucleic și proteină. Reprezintă oare particula virală o simplă sumă — ca să spunem așa — a proprietăților celor doi componenți? Problema depășește cu mult granițele inframicrobiologiei și ale medicinei propriu-zise (eu însumi nu sînt medic, ci biochimist) și constituie o parte a unei

(Continuare în pag. 14)

foarte largi probleme de biochimie, care abordează complexe de acizi nucleici și proteine în diferite sisteme, precum și acțiunea asupra lor a mediului înconjurător. Și cu aceasta intrăm, de fapt, în miezul mecanismului celulei, al vieții...

Acum vreo zece ani Watson și Crick au primit Premiul Nobel pentru cercetările lor care au dus la evidențierea structurii acizilor nucleici și, respectiv, a «codului genetic», a informației genetice pe care aceștia o cuprind. Lucrările lui Watson și Crick au reprezentat un uriaș pas înainte în înțelegerea mecanismelor intime ale celulei. Cei doi savanți au elaborat un model al acizilor nucleici, care a găsit ulterior noi și strălucite confirmări. În răstimpul scurt de la publicarea rezultatelor lor a fost greu de imaginat un model diferit.

S-a ivit însă, pe parcurs, o problemă interesantă. Biochimistii, chimiștii și biofizicienii au studiat acizii nucleici și proteinele în soluție, luate izolat, și după o muncă stăruitoare au reușit să le determine proprietățile. Dar oare aceste proprietăți rămân identice când cei doi compuși sînt considerați nu izolat, ci împreună, așa cum se află ei și în lumea vie? La Institutul de virologie «Ivanovski» din Moscova noi am reușit să stabilim pentru prima oară, în mod incontestabil, că aceste proprietăți se schimbă în noile condiții, că, de pildă, configurația macromoleculară este alta ș.a.m.d. Această descoperire deschide o nouă pagină în biochimia compușilor vii. Pentru a întrebuița o expresie plastică, aș spune că am lansat — cu cele mai moderne mijloace de investigație — un atac concentric. Am studiat proprietățile optice ale acizilor nucleici, de pildă prin spectrofotometrie, am stabilit reactivitatea la cele mai diverse substanțe etc.

În cercetarea noastră am utilizat și un aparat-model unic în lume, pe care l-am creat împreună cu fizicienii institutului nostru: un fotometru cu raze ultraviolete cu sferă integrată, care captează lumina în cele mai bune condițiuni. Sigur, acest aparat a costat 100 000 ruble (aproape un milion de lei). Dau această cifră pentru a ilustra complexitatea cercetării științifice moderne, eforturile materiale (fără a mai vorbi de cele intelectuale) pe care ea le reclamă, precum și noile «dimensiuni» ale colaborării dintre biologi și fizicieni.

Concluzia, oarecum spre surprinderea noastră, a fost categorică: acidul nucleic se comportă într-un mod dacă este luat izolat, și în alt mod dacă este studiat în conexiune cu proteinele.

Ulterior, și independent de noi, la rezultate similare au ajuns și profesorul Bendet de la Departamentul de biofizică al Universității din Pittsburgh și dr. Maestri de la Universitatea din California, învederînd astfel fertilitatea noii direcții de cercetare.

Începutul l-au făcut biochimistii. Acum e rîndul fizicienilor și chimiștilor să persevereze pe acest drum și să depășească stadiul pur fenomenologic în care ne aflăm.

Sîntem doar la începutul acestui nou capitol de biochimie și de aceea este greu să-i descifrăm toate implicațiile. Este clar însă că al adîncește cunoștințele noastre despre particula virală, pe care învătăm s-o privim dintr-un unghi nou. Vom putea dispune deci de noi arme de luptă împotriva virusurilor și a bolilor virale — cei mai perziți dușmani ai omului. Dar interesul nu se limitează nici pe departe la sfera terapeutică. Înțelegînd tot mai profund structura și comportarea acizilor nucleici în mediul lor natural, ne apropiem tot mai mult de înțelegerea funcționării celui mai perfecționat «mecanism» creat vreodată: mașina omenească.

Interviu realizat
de L. NIȚESCU

Un test concludent întocmit de specialiștii Ministerului Industriei Alimentare cu privire la forța de atenționare diferențiată la diverse genuri de reclamă tipărită.

RECLAMĂ ȘI PSIHLOGIE

de C. ZAHIRNIC

În zilele noastre nimeni nu se mai îndoieste că reclama este o acțiune de capitală însemnată în procesul de desfacere a bunurilor de consum; că ea afectează nu numai comerțul, ci și dezvoltarea posibilităților tehnice de producție a mărfurilor.

Reclama s-a născut o dată cu procesul de vânzare-cumpărare, cînd producătorul era obligat să-și laude marfa sa, strigîndu-i în gura mare calitățile pentru a atrage pe cumpărători. Originea cuvîntului trebuie căutată în facinescul *clamo* — a striga.

De la acest sens ultrasimplist, reclama din zilele noastre — element determinant în luarea unei decizii în materie de achiziționare de mărfuri — devine un obiect de studiu al psihologiei. Într-un sens restrîns, reclama ar putea fi definită ca un mijloc de vehiculare de informații cu privire la însușirile mărfurilor pe care le desfacem. Informațiile comerciale fiind transmise sub forma unor stimuli mai ales vizuali sau auditivi, multă vreme s-a pus accentul pe calitățile de perceptibilitate ale acestor stimuli (sunete, prezentări vizuale) insistîndu-se, potrivit datelor psihologiei generale, asupra intensității, frecvenței, izolării, diferențierii cromatice a stimulului etc. Comportamentul uman nu se reduce însă la o simplă reacție, la un răspuns uniform, la acțiunea de stimulare a organismului.

Experimental, s-a dovedit că factorii subiecțivi sînt adesea mai importanți decît cei obiecțivi. Astfel, în materie de bunuri alimentare, unele anchete din S.U.A. arată că cea mai mare influență asupra cumpărătorului este exercitată de părerile prietenilor; în Franța, deservirea și sistemul de acordare de bonificații din magazine se situează pe locul întii în determinarea deciziei de achiziționare a unui bun alimentar; la noi, cercetările recente au indicat că, în stadiul actual, influența familiei este predominantă.

Aceste diferențieri care se referă mai ales la cumpărătorul de sex feminin — marea majoritate a clientelei de bunuri alimentare (datele, desigur, se pot schimba, dacă includem diferențele de sexe, vîrstă, profesie, localitate etc.) — sprijină ideea că în materie de reclamă nu există metode general valabile pentru toate bunurile de consum și pentru toate grupurile de oameni; există numai indicații ale căror efecte trebuie cercetate încontinuu în mediul social respectiv.

Pornind de la aceeași idee, trebuie subliniat și faptul că avînd în vedere scopul reclamei (capacitatea ei de convingere în luarea unei decizii) nu trebuie să confundăm valoarea reclamei — cum se face adesea — cu tehnica ei de realizare. O seamă de experiențe au arătat că unele reclame, apreciate ca valoroase de către artiștii-graficieni, nu întruneau și sufragiile cumpărătorilor care erau atrași de prezentările mai puțin reușite artistic dar care le stîrneau curiozitatea sau răspundeau unui interes personal.

Interesante au fost unele acțiuni de investigație întreprinse de specialiștii Ministerului Industriei Alimentare demonstrînd ce departe merge subiecțivismul cumpărătorului, lată o experiență: un grup de consumatori (care se considerau cunoscători în materie de conserve de pește) au degustat conserve de heringi și macroui produse la Tulcea dar care le-au fost prezentate ca produse străine. Toți, fără excepție, le-au calificat ca excepționale. Acelorași persoane li s-a prezentat un produs din import (macroui), dat drept produs al fabricii din Tulcea. Au fost găsite ca inferioare, «incomparabile cu primele»... Evident, nu putem judeca lucrurile, acestea numai prin admiterea unor prejudecăți. Trebuie să ținem seama și de un element foarte cunoscut în psihologia reclamei: acela al *credibilității* de care se bucură unele produse, firme producătoare etc., credit dobîndit în urma unei serioase informații a cumpărătorului în legătură cu calitățile produsului respectiv. Iar creditul se obține desigur printr-o muncă îndelungată de producție calitativ constantă și printr-o individualizare a întreprinderii și a produsului. De aci concluzia: a face reclamă pentru produsele necorespunzătoare calitativ este o greșală și o irosire de fonduri; a introduce produse noi sau greu vandabile, de calitate, constituie un obiectiv pentru reclamă.

Fără îndoială, o discuție în legătură cu aspectele psihologice ale reclamei implică abordarea și a altor probleme de seamă: rolul reclamei în formarea gustului publicului, cercetarea comparativă a diverselor tipuri de reclamă (afiș, ziar, revistă, panou, radio, televiziune, ambalaje etc.) și multe alte aspecte. Ne oprim însă aici, subliniînd doar ideea principală că, departe de a fi doar o tehnică, reclama constituie o problemă de cercetare științifică a reacțiilor consumatorilor, a situației economice, a posibilităților de producție și a pieței de desfacere.

PLEDOARIE PENTRU CULTURĂ (I)

mistica
„farfuriilor zburătoare“

Nici o legătură între cronica de față și emisiunea al cărei titlu l-a imprumutat. Emisiunea a fost o dezbatere despre viitoarea organizare a învățămîntului. Cronica încearcă să fie ceea ce spun cuvintele titlului.

Cu ce poate începe pledoaria pentru subsumarea programelor de televiziune necesității de a contribui la lărgirea orizontului cultural al telespectatorilor? Și, în definitiv, e necesară oare o asemenea pledoarie? Nu e de la sine înțeles că acesta este rostul esențial al mai tuturor emisiunilor? Întrucît în răspuns la ultima întrebare e destul de greu de precizat în ce măsură se apropie realitatea de obiectivul ideal, să abordăm problemele sistemate.

Așa cum, în medicină, principiul de bază este «*primum non nocere*», adică în primul rînd să nu faci vreun rău bolnavului, în materie de răspîndire a culturii cea dintîi poruncă este să nu dezinformezi, să nu te faci vinovat de propagarea confuziilor, a ideilor false, a prejudecăților sau superstițiilor. Se știe că, paralel cu dezvoltarea științei, în umbra ei înflorește buruiana unei mistici pseudoștiințifice. Cu cîteva decenii în urmă, de pildă, psihologia a început să investigheze domeniul inedit al subconștientului. În jurul noii psihologii au apărut de îndată excreșcențe monstruoase: parapsihologia, spiritismul, teoriile despre «materializarea sufletelor», despre reincarnare etc. își recruta aderenții mai ales dintre oamenii care, lipsiți de o bază temeinică de cunoștințe, se cutremurau superstițios în fața a ceea ce aflau despre noile descoperiri. Se dezvoltă o nouă religie care, ca orice religie, își avea «minunile» și «probele» ei: fantomele erau fotografiate, spiritele se manifestau în prezența unor martori obiecțivi și așa mai departe. Mijloacele de comunicare în masă fiind însă infinit mai puțin dezvoltate decît astăzi, fenomenul s-a circumscriș de la sine, n-a căpătat aspecte de psihoză colectivă.

În zilele noastre, cuceririle cosmonauticii sînt înconjurare de un halo mistic propriu. Pretutîndeni, oamenii «văd», «fotografiază», «pipăie» «farfuriile zburătoare», uneori fac chiar călătoriile edificatoare într-un vehicul extraterestru. Publicul începe să se împartă în cei ce «cred» și cei ce «nu cred» în realitatea misterioșilor mesageri care, de data aceasta, nu mai sînt «de pe lumea cealaltă», ci, mai modern, «din alte lumi».

Prezentînd extrem de clar și de succint datele fundamentale ale problemei, profesorul Călin Popovici a făcut partea cuvenită diverselor fenomene fizice, confuziilor posibile, pornind de la aparate de zbor obișnuite sau de la alte obiecte confecționate de mîna omului, iluziilor optice, mistificărilor deliberate și eventualele existențe a unor fenomene naturale deocamdată necunoscute. El a exclus însă, fără drept de apel, ipoteza unor vizitatori extraterestri. Este o certitudine științifică la îndemîna oricărui absolvent de școală medie că, destul de aproape pentru a ajunge pînă la noi nu trăiesc ființe care să ne poată vizita și că, de acolo de unde ar putea să trăiască asemenea ființe, legile fizicii (identice pentru întreg universul) nu le îngăduie să ajungă pînă la noi. În ciuda ambiguității sale voite, documentarul american prezentat după expunerea profesorului Călin Popovici demonstrează de fapt, destul de clar, același lucru: nu sîntem încă în măsură să explicăm totul, dar ceea ce pare încă inexplicabil își va găsi în cele din urmă o explicație firească.

Așadar, totul e în perfectă regulă. Intervenind în febrila dezbatere în jurul «farfuriilor zburătoare», televiziunea ne-a oferit punctul de vedere al logicii științifice. Și-a făcut, așadar, datoria primordială de a combate cea mai «en vogue» manifestare a obscurantismului deghizat în toga științei.

Nu mai că... Nu mai că, înainte cu cîteva săptămîni de Telesciclopedia care a cuprins acest program demistificator, o emisiune cu mai mulți telespectatori, și anume «Magazin 111», a abordat problema cu o supărătoare lipsă de răspundere. Într-un amplu interviu cu alură savantă, un cunoscut autor de «science-fiction» sau cum i se spune la noi literatură științifico-fantastică, a expus necritic argumentele curente ale proșilor cultului «farfuriilor zburătoare». Nu deranjează cînd într-un roman de aventuri sau într-un serial de ficțiune (Val-Virtei) apar farfurii sau castroane umplute cu emisari ai cosmosului. Copiii noștri sînt prea evoluți pentru a aștepta cu adevărat să se întîlnească pe stradă cu zinele din basmele clasice sau cosmice. Dar hotarul dintre știință și ficțiune trebuie păzit cu strînicie. Scriitorul amintit și-a încheiat expunerea cu cuvintele: «Personal, sînt convins că farfuriile zburătoare sînt nave extraterestre. Asta are aparența unei informații obiective, nu a unei fantezii artistice. Girul televiziunii (al cărei reprezentant departe de a formula vreo obiecție a părut convins și el) constituie o circumstanță agravantă.

Televiziunea nu trebuie să uite niciodată imensa responsabilitate pe care i-o conferă încrederea publicului în cuvîntul ei. Există fantasmagorii, iluzii, mituri cu care nu are dreptul să cocheteze.

Felicia ANTIP

expoziția LUCIAN GRIGORESCU

De doi ani, de când pictorul Lucian Grigorescu nu mai este printre noi, peisajul bucureștean a pierdut una dintre figurile sale cele mai pitorești. Un om voinic, cu o siluetă masivă dar foarte mobilă, cu o figură dominată de ochi pătrunzători, care puteau fi severi sau de o maliție disprețuitoare, îmbrăcat fără căutare dar totdeauna cu un accent de cochetărie — o cravată, un fular colorat, o batistă explodind alb în buzunarul hainei —, și vorbind mult și tare, pasionat uneori pînă la vehementă.

Se născuse sub cel mai strălucitor soare al țării, în Dobrogea, regiune căreia, prin pinzele ce le va picta acolo mai tîrziu, îi va aduce un neprețuit omagiu. Studiile de specialitate le-a făcut cu intermitențe — și din cauza primului război mondial — tatonînd mereu în căutarea unui drum. Abia la primul contact cu arta franceză l-a găsit sau, mai bine zis, a găsit cheia către acea cale rivnită. În rigoarea și evidența raționamentului plastic cézannian a aflat explicația distribuției volumelor în spațiu, iar din lucrările de atunci ale lui Derain, curajul de a-și căuta forma de exprimare în orice școală sau curent, cu condiția să fie aceea care i se potrivește și pe care o poate transmite cu mijloacele artistice cele mai alese.

Astfel, Lucian Grigorescu, scurt timp

după ce a învățat să discearnă și să redea volumele din natură, a început să analizeze fiecare element, suprafață cu suprafață, examinînd totul în spiritul impresionistilor. Temele la care se oprea erau supuse examenului coliziunii dintre ele și lumina puternică a soarelui. Din acest contact brutal, toate asperitățile se vor topi, formele vor pierde din geometria lor și totul se va transforma într-o suprafață de lumină vibrîndă, de o tonalitate argintiu-aurie, prețioasă, de o mare strălucire.

Este epoca cea mai fericită a creației lui Lucian Grigorescu, pe care marea expoziție retrospectivă de la Muzeul de artă al Republicii Socialiste României o ilustrează pe deplin. Sînt anii mulți petrecuți într-un pitoresc sat de pe coasta Mediteranei, unde pictorul a găsit lumina care era pentru el totul, poezia locului, temperamentul prietenesc și dur totodată al localnicilor, temperament ce i se potrivea atît de bine. Seria mare de peisaje din Cassis este intreruptă, uneori, doar de călătoriile la Paris, de unde s-a întors într-o zi cu o imagine a Catedralei Nôtre-Dame demnă de a sta alături de cele cîteva celebre serii de catedrale semnate de Monet sau Sisley. Este epoca celui de-al treilea deceniu al veacului nostru, timp în care Lucian Grigorescu, datorită unor similitudini de înțelegere a motivului, se situează

Lucian Grigorescu: Portret de tinără.

Lucian Grigorescu: Curcan.

în spiritul impresionist; însă formația sa, tributară lui Cézanne îl va împiedica să dizolve formele, atras doar de jocurile mirifice ale razelor solare. În pinzele acestei epoci, artistul a pus toată volubilitatea sa, conversația sa spumoasă și spectaculoasă, punctată de expresii colorate, abundentă, pasionată. În el recunoaștem pe magicianul care se cheltuiește pe scenă pentru ca apoi, ajuns acasă, oboseala să-l facă a scădea tonul și a găsi răgazul să întîrzie asupra lucrurilor, căutîndu-le sensurile în adîncime. Această «întoarcere acasă» este epoca ultimelor decenii, în care planurile încep să fie mai mari, trasate cu apăsări viguroase de pensulă, mai colorate, mai discontinue, față de ansamblurile omogene de lumină pictată înainte. În aceste ultime două decenii pinzele lui Lucian Grigorescu sînt parcă ale altui om. Pe suprafețe mari, peisaje panoramice, întinse, sau păduri văzute frontal, sînt pictate cu o mîină mai grea, cu o pensulă ce zăbovește mult o dată așezată pe pînză, ce nu mai saltă alert îndată ce a atins pînză cu un strop de culoare.

Privită în ansamblu, opera lui Lucian Grigorescu înscrie în istoria artei românești o pagină dintre cele mai frumoase; pentru că este scrisă în cea mai autentică fervoare impresionistă, în limba marilor creații ale artei europene interbelice.

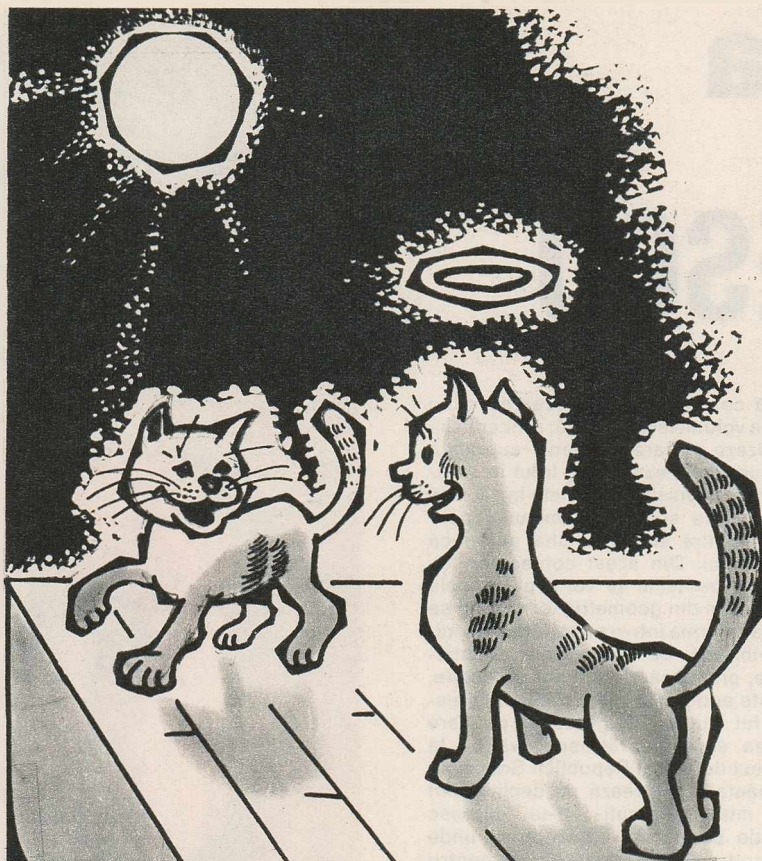
PUNCT SI DE LA CAPĂT

● 2 683 de femei tinere au dispărut în mod misterios, în Franța, în cursul anului 1966. Toate cercetările poliției franceze de a lămuri aceste cazuri stranie de dispariții au rămas pînă azi fără rezultat.

● Cea mai mare colecție de fluturi din lume, conținând sute de mii de exemplare din toate regiunile globului, a fost vîndută la o licitație care a ținut 3 zile în șir la hotel Drouot din Paris. Colecționarul, Eugène Le Mout, reușise, printre altele, chiar să dreseze unele specii de lepidoptere — lucru nemaiîntîlnit pînă acum.

● Să stea timp de 70 de ore cupicioarele goale într-o groapă plină cu șerpi veninoși — iată ce și-a propus rhodesianul John Weissman ca record «original». N-a reușit să stea chiar 70 de ore. A abandonat fiindcă nu se putea odihni patul pe care și-l pregătise pentru culcat fiind veșnic ocupat de cobre și vipere.

● Știați că există și un «rege al nasurilor»? Gloria lui Cyrano de Bergèrac a trecut asupra măcelarului italian Livio Tencati, care posedă un nas lung de 7,5 cm și lat de 5 cm.

—Iubito, am și eu visul meu. Nu mă las pînă nu-mi bag botul într-o farfurie... zburătoare!

AI. CLENCIU

**FLACARA
VARIETATI**

Colierul de perle

„MICUȚA PUBLICITATE“

FĂRĂ PRETENȚII

«**ANGAJĂM** secretară care să arate ca o femeie, să judece ca un bărbat, să fie manierată ca o lady și să muncească ca un cal».

CURAJUL, MAI PRESUS DE ORICE

«**ASOCIAȚIA** arbitrilor de fotbal caută bărbați care nu știu ce-i frica, cunosc jiu-jitsu, se pricep la îmblinzirea fiarelor sălbatice și nu sînt insurați».

PE MĂSURĂ...

«**STENODACTILOGRAFA** începătoare caută patron cu defect de vorbire».

CARE TIMP LIBER?

«**CAUT** femeie la copil pentru jumătate de zi, să știe să spele, să taie lemne, să facă cumpărături și în timpul liber să croșeteze sau să tricoteze».

CU ACCENT

«**PREDAU** limba engleză cu accent străin» («Morning Post»).

◀ JUMĂTATE PENTRU PATINAGIU...

Patinajul împlinește în curînd o sută de ani de la apariția lui pe meridianele lumii, ca sport de amatori, iar la noi aproape nouăzeci de ani. Vorbind despre introducerea sa în România, ziarul «Sportul» din ianuarie 1880 publica următoarele: «Cine, în iarna aceasta, mergînd pe lacul Cișmigiuului, nu a admirat acel tablou, unde doamne, domnișoare și domni, patinînd, se întreceau prin figuri ce făceau pe gheață? Sîntem veseli că a început a prinde rădăcini la noi această instituțiune care pe lîngă plăcerea și mulțumirea ce produce, este unul din exercițiile salutare corpului».

O mențiune oficială a existenței patinajului la noi o găsim în contractul încheiat de primăria Capitalei, la 1879, pentru concesionarea gheții din lacul Cișmigiu: «jumătate fiind pentru patinagiu și jumătate pentru tăiere și depozitare, ca să se acopere nevoile de vară ale orașului». În 1895 primăria încheia un alt contract, în care era menționată și darea în folosință a unui «pavilion de patinagiu, mare, cu 7 uși, 6 ferestre obișnuite și 12 mai mici». Cine intra atunci pe lac, cu patinele, plătea concesionarului un leu, iar privitorii, care se desfășau urmărind mai ales cum cad începătorii și ascultînd valsurile intonate de muzica militară, erau taxați numai cu 50 de bani.

Ion MUNTEANU

◀ ANTIPOLEI

Rampa de schimbare de direcție de pe șoseaua care părăsește Parisul prin «Poarta Italiei» este supusă unor lucrări de mare importanță pentru circulație: se montează o rețea de rezistențe electrice, care vor fi acoperite ulterior cu beton. Legate la un circuit electric dirijat de un creier electronic cu funcția de termostat, rezistențele vor împiedica formarea poleiului în timpul iernii.

cuvinte încrucișate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

PENTRU OCHII TĂI FRUMOȘI...

O casă de modă londoneză, cu emblema pariziană, propune unor clientelei feminine îmbogățirea modei de primăvară și de vară cu aceste podoabe pentru păr și degete (sînt scutite, nu se știe de ce, doar degetele mari). După cum se spune, noua modă ar scoate în evidență frumusețea ochilor. O fi!...

MĂESTRIA SE CULTIVĂ ▲

Spre a-și păstra dexteritatea, bărbierul Neville Gowland din Sydney (Australia) își face lunar antrenamentul bărbierînd un... balon, pe care — după ce i-a pictat ochi, nas, mustăți și barbă — îl săpunește și îl face, cum spun profesioniștii briciului, «ca-n palmă»! Spre onoarea iscusitului Figaro contemporan, balonul încă n-a pocnit.

FALS TRATAT DE AUTOMOBILISM

ORIZONTAL: 1) SCHIMBĂTOR... 2) ...DE VITEZĂ. 3) ARC — Bir! 4) SĂ SE FACĂ... UN AUTOMOBIL (în vechea și în noua Italie!). 5) POMPĂ — EXISTĂ ȘI UNUL AUTOMOBILISTIC. 6) AUTOMOBIL VĂZUT DIN SPĂTE... — Abis! — Riu în Alpi. 7) Cuib! — Vers — Unde (reg.). 8) CÎȚIVA KILOMETRI — Postal! — Cesiu. 9) CUREA — BLOCAT PE O ȘOSEA NOROIOASĂ. 10) VOLANT (pl.). 11) ATAȘ... A — CALE DREAPTĂ (fig. masc.).

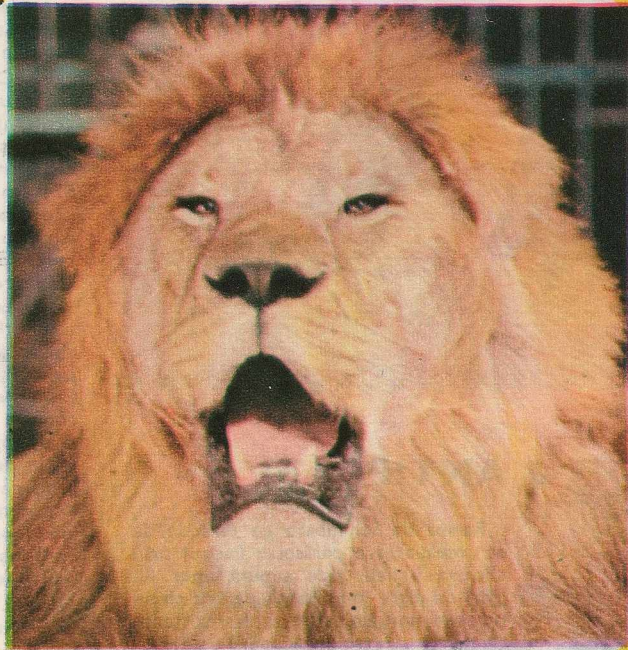
VERTICAL: 1) A REPARA. 2) MARCATE PE CEASUL DE BORD — VERDE LA SEMAFOR. 3) INSTRUCTOR — RAȚIUNEA EȘAPAMENTULUI (pl.). 4) PREFIX LA... CAI-PUTERE — Șah la margine! — ÎN PLIN DEBREIAJ! 5) LIȚA — A REDUCE VITEZA. 6) Institutul de documentare tehnică — PUTEREA MOTORULUI — Acar! 7) Conjunctie — Fel! — PORTBAGA. 8) CAMERA VECHĂ — DISTRIBUIE AUTOMOBILE. 9) FĂCUT DE TOBĂ — PANTĂ MICĂ (reg.). 10) ÎN MOTOR! — ACȚIUNEA OCHILOR DE PISICĂ (pl.). 11) BARĂ — CAUCIUC.

Dr. Dorel ȘOR

Cuvinte mai puțin cunoscute: MOLL, IUA, LOG, REC.

Cine spunea că fiarele junglei nu cunosc sentimente omenesti? Tigrul Bengal este, precum se vede, o persoană plină de tandrețe.

CIND FIARELE JUNGLEI

Ruslan ne zîmbește gentil, parodiind parcă răgetul moale și morga atotștiutoare ale confratelui său mai vîrstnic de pe emblema casei de filme «Metro Goldwyn Mayer».

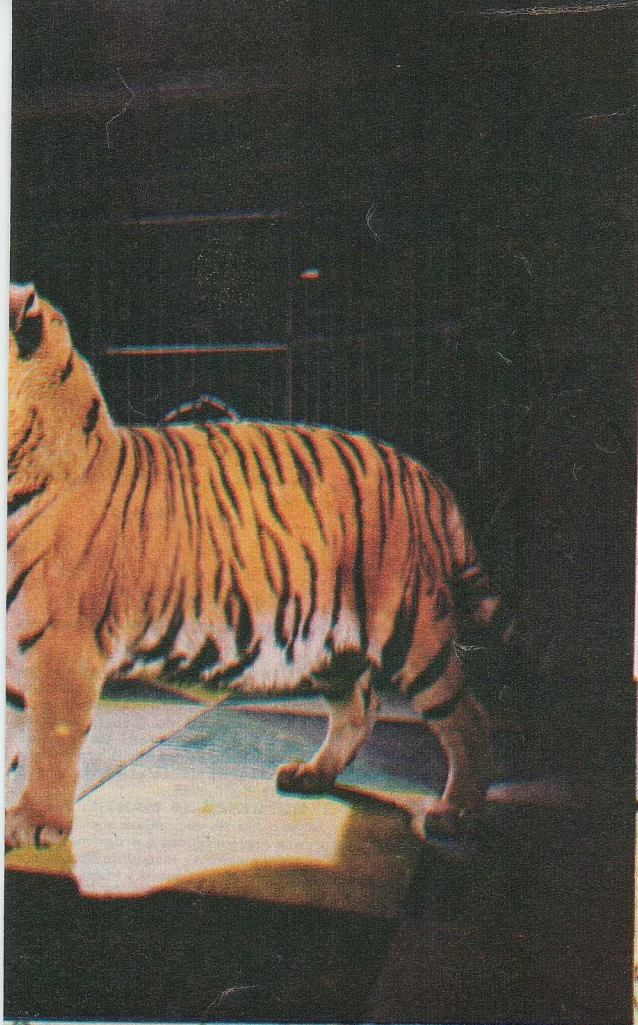
Fotoreportaj de Sanda FAUR (text) și S. STEINER (fotografii)

La început, puii de lei se răsfață ca pisoii, te privesc cu ochi dulci, înțelegători, și se instalează cumînți, cînd le ceri, în pătucul de lemn. Așa să fie oare? Să nu uităm însă că leișorii de față sînt persoane școlite: ei și-au făcut cursul elementar la exigenta școală a Lidiei Jiga.

DEVIN STARURI DE CINEMA

Aruncat în groapa cu lei, Orfeu a potolit apetitul fiarelor infometate scoțînd din liră dulci și amețitoare sunete. Să-i recunoaștem deci domniei-sale meritul de a fi primul mare dresor care a înțeles că sălbăticeii fiarelor nu i se poate opune cu eficiență decît forța spiritului omenesc. Și chiar dacă lira lui Orfeu a fost de mult atacată de uzură morală, chiar dacă dresorii de azi manevrează nu simțul muzical, ci reflexele condiționate ale leilor, oamenii nu încetează să se minuneze văzînd, față în față, omul și fiara. Filmul documentar al Studioului «Al. Sahia», film pe care îl realizează în prezent regizorul Ladislau Karda despre marea artă a dresurii, urmărind în special pe Lidia Jiga și pe ferocii ei amici necuvîntători, ne ajută din nou să ne minunăm, dar să și înțelegem: să înțelegem cum se petrece această stranie prietenie, cum reușește inteligența omenească să înfrîngă forța bestială și să și-o aservească. E, în general vorbind, o lecție utilă... pe care a urmărit-o pe peliculă și fotoreporterul nostru, împărțînd frățeste cu cineștii riscul de a filma staruri aduse cu sacrificii din inima junglei...

◀ N-aș spune că operatorul Francisc Patafalvi s-a simțit foarte la îndemână sub privirile de star răsfațat ale leoaicei Lorita. Deși, pînă la urmă, fiarele s-au învățat cu reflectoarele și camerele de luat vederi, iar cineasții cu tabieturile artiștilor necuvîntători ai circului.

Eternul feminin: Lorita a descoperit marea voluptate de a se privi în oglindă. În timp ce Ruslan dovedește, ca orice bărbat serios, destulă indiferență față de înfățișarea lui exterioară: caracterul contează, nu știm noi? ▼

Cînd fiarele junglei devin staruri de cinema...

Cînd știi să-i iei cu bineșorul, pînă și bieții regi ai junglei se aștern, cumiți, la picioarele dresorilor.

Cît l-ar birfi confrății, tigrul Bengal este ontestabil un mare artist.

De felul ei, Lorita e o artistă talentată și plină de zel; dar dacă o nedreptățești cu ceva, dacă o jig-nești cumva, se supără amarnic și-și uită pe loc rolul.

Ei, care pe care? Cînd știi să-ți privești «interlocutorul» în ochi, fără teamă, pînă și răgetul leului se potolește, iar cruzimea panterei se vede pusă la colț...

manevră electorală?

Între punctele platformei electorale care l-a adus la putere în 1963 pe actualul președinte al Perului, Fernando Belaunde Terry, un loc important l-a constituit teza naționalizării petrolului, exploatat, precum se știe, de decenii, de companii petroliere străine, îndeosebi americane. Dar abia la mijlocul lui 1967 a fost adoptat un decret care hotără exproprierea terenurilor La Brea și Parinas, aparținând companiei nord-americane «International Petroleum Co», filiala lui «Standard Oil of New Jersey» (a cărei «activitate» în Peru datează de aproximativ cinci decenii, investițiile sale ciferându-se la 200 milioane dolari). Cum au subliniat însă atunci comentatorii, măsura era menită mai ales să tempereze... tocmai acele glasuri ce se ridicau întru respectarea angajamentelor electorale cerind trecerea în întregime în mâinile statului a exploatarea petrolului peruvian. Fapt atestat de altfel și de prevederea — prin același decret — a unui termen în care președintele țării să aleagă între următoarele formule: fie încredințarea zăcămintelor companiei de stat în vederea exploatarea lor de către aceasta, fie unei companii mixte, fie chemarea companiei I.P.C. în fața unei instanțe internaționale pentru neplata către fiscal peruvian a unei sume de 144 milioane dolari, reprezentând cota-parte cu care a fost frustrat statul. Termenul a trecut de mult, dar n-a fost adoptată nici o hotărâre definitivă. Și iată că, deodată, un nou decret recent reduce în actualitate «dosarul La Brea-Parinas». În virtutea acestuia, companiei de stat «Empresa Petrolera Fiscal» îi este încredințat controlul exploatarea petrolului din zăcămintele aflate pe aceste terenuri, fără însă ca E.P.F. să devină proprietarul lor. Urmează abia, potrivit afirmațiilor lui Carlos Poret de Mola, președintele companiei petroliere de stat, ca un decret ulterior să acorde E.P.F. proprietatea asupra terenurilor și dreptul de a le exploata. Reacția americană s-a și făcut auzită. Senatorul american Burke Hickenlooper, de pildă, a amenințat guvernul Belaunde Terry cu pierderea ajutorului american în cazul nereglementării conflictului cu I.P.C. În virtutea desfășurării de pînă acum a evenimentelor pe acest tărîm, observatorii de presă subliniază că neliniștea americană nu-și are temei. Redeschiderea dosarului petrolului nu constituie decît o manevră electorală ce are drept scop «scurtcircuitarea opoziției, care a luat în brațe proiectul naționalizării pe-

trolului ce a figurat în programul electoral al președintelui» (Revolution Africaine). Căci, trebuie precizat, n-au rămas decît cîteva luni pînă la sfîrșitul mandatului președintelui Terry.

I. CIOARĂ marginalii

Comandamentul american din Saigon a anunțat ziaristilor că pe viitor introduce cenzura asupra «informațiilor care pot avea valoare pentru inamic». Un ofițer superior a dat următoarele lămuriri în ce privește respectivele informații: «cifrele privind pierderile umane», «relatări asupra instalațiilor distruse», «puterea de foc a bombardamentelor asupra unui obiectiv precis» etc. Mai rămîne de lămurit: care inamic? Dacă e vorba de forțele patriotice, ele nu citesc ziarele occidentale și au propriile lor mijloace de a evalua eficacitatea atacurilor lor. Înclin mai degrabă să cred că este vorba de opinia publică occidentală, mai ales cea americană, a cărei ostilitate față de intervenția nu poate să nu fie stimulată de cifrele care definesc limpede o cauză pierdută.

În urmă cu trei luni, primul-ministru englez, Wilson, într-un discurs pledînd pentru intrarea Angliei în Piața comună, a anunțat că guvernul englez va lua inițiativa și va acorda tot sprijinul necesar creării unui «Institut multilateral european pentru tehnologie». Se considera că acesta ar putea mijloci colaborarea directă între Anglia și «cei șase» în domeniul tehnologiei. O echipă de industriași și experți a trecut la elaborarea concretă a măsurilor necesare înfăptuirii propunerii. Au avut loc nenumărate ședințe, convorbiri cu reprezentanții țărilor Pieșei comune. Pe măsură ce lucrările și consultările avansau, proiectul a suferit o serie de modificări. Mai întîi a dispărut de pe firmă cuvîntul «multilateral». Apoi cuvîntul «institut» a fost înlocuit pe rînd cu «Mică universitate», «Agenție», ca să ajungă în final «Centru». Așadar, un «Centru european pentru tehnologie». Evident, și numărul efectivelor considerate necesare a fost modificat în mod corespunzător ajungîndu-se la... 40 de oameni. Cum se explică evoluția? Nu prin reducerea rolului tehnologiei, ci a posibilităților de a asigura pe această cale intrarea Angliei în Piața comună. Nu demult un purtător de cuvînt al Pieșei comune, într-o convorbire cu ziaristii, răspundea astfel preocupărilor engleze în acest domeniu: «În definitiv ce e aia tehnologie?

Cum poate fi ea delimitată de activitatea economică generală?»

Nu rămîne decît o singură concluzie: englezii ar avea mai mult succes cu ideea constituirii unui institut de lingvistică european care să definească clar nu numai ce este «tehnologie» dar și alte noțiuni: «institut», «candidatură», «veto francez» etc.

O nouă afacere la New York: partenerul de cauciu. Bărbați din material plastic care, umflați cu pompa și instalați alături de femeile nevoite să conducă singure mașina noaptea, ar reprezenta cea mai bună apărare împotriva agresorilor ce ar încerca să atenteze la pudoarea șoferiștilor neînsoțiți. Prețul unui «partener»: 5 dolari. Un magazin anunță că a vindut în cinci luni 9 000 de exemplare. Cît oare ar putea costa un partener mobil, capabil să facă aceleași servicii clienței feminine pedestre, care, după cum o arată rubrica newyorkeză a faptelor diverse, este mai vulnerabilă decît cea de la volan?

Nicolae URECHE

orașe inexistente

Corespondentul revistei americane «Nation» — Michael Garrison — călătorește prin statul New Mexico. La o încrucișare de drumuri a văzut o tablă indicatoare pe care scria: «Spre orașul Jarry». Garrison cunoștea foarte bine acest stat dar nu întîlnise pînă atunci un oraș cu un asemenea nume. Curios, o luă pe șoseaua care ducea spre acel oraș necunoscut. După cîteva zeci de kilometri el fu nevoit să se oprească. Șoseaua se întrerupea brusc iar mai departe se întindea un loc pustiu. Surprins și de faptul că nu întîlnise în drum nici o altă mașină, el se întoarse la New York unde cercetă hărți automobilistice, atlase geografice, numeroase arhive, dar nu află nimic despre existența celui oraș.

Cum era posibil? Cu zece ani în urmă, în S.U.A. se răspîndise zvonul despre perspectivele construirii de noi orașe în provinciile îndepărtate ale țării. Numeroși oameni de afaceri au cumpărat mari suprafețe de teren, la prețuri foarte mici, vînzîndu-le apoi la prețuri fabuloase. În 1962 a început construirea șoselelor spre viitoarele orașe. Curînd s-a aflat că nu existau, în realitate, planuri cu privire la construcția unor noi orașe și lucrul s-a întrerupt. Afaceriștii au cîștigat peste 20 de milioane de dolari. Autoritățile au fost nevoite să recunoască că proiectul construirii viitoarelor orașe în provinciile îndepărtate ale țării a fost o adevărată farsă. La întrebările: Cine a răspîndit pentru prima dată zvonul despre construirea acestor orașe? Cine a hotărît începerea lucrărilor prin asfaltarea șoselelor care de fapt nu duceau nicăieri? Cine a încheiat acorduri cu proprietarii particulari? — nu s-a dat pînă în prezent nici un răspuns precis. Se pare că această afacere, în care sînt amestecate o serie de persoane sus-puse, se va mușamaliza «din lipsă de dovezi concrete» — conchide corespondentul revistei «Nation».

L. RADU

ora bilanțului?

Șeful guvernului federal nigerian, generalul Gowon, aprecia acum cîteva luni că pînă la 31 martie războiul civil ar putea lua sfîrșit; evident, în sensul înfrîngerii rezistenței biafreze. Avînsînd ultima zi a lunii martie ca prezumtivă dată-limită a ostilităților, autoritățile din Lagos au stimulat presa la aprecieri cu caracter bilanțier. «De la începutul său — scria săptămînalul american «Newsweek» — războiul civil a costat Nigeria aproximativ 100 000 de vieți omenești».

Este adevărat ca pavilionul roșu-verde-negru al biafrezilor nu mai flutură deasupra cupolei parlamentului din Enugu — orașul ales de secesioniști drept capitală pentru proiectatul lor stat, dar ocupat încă de acum cîteva luni de trupele federale. La pasivul Biafrei se adaugă și faptul că regiunea asupra căreia își exercită autoritatea liderul biafrez Ojukwu este practic inconjurată de armatele guvernului central nigerian.

Și totuși, opinează comentatorii, soarta confruntării militare nu este decisă. În regiunile controlate încă de autoritățile biafreze activitatea continuă aproape în mod normal. «Populația ibo construiește șosele noi — transmitea recent ziaristul american John Barnes. Fabricile de bere, țigări, Coca-Cola etc. continuă să funcționeze». Iar dacă postul de televiziune secesionist a fost în cele din urmă redus la cădere de acțiunile aviației federale, emițătorul de radio «Vocea Biafrei», transportat de la Enugu la Umuhia — noul sediu al șefilor biafrezi — continuă să transmită comunicate militare și... fragmente din operele poezilor revoluționari irlandezi (Lt. col. Ojukwu a studiat la Oxford.)

În ciuda încercuirii lor aproape complete, liderii biafrezi nu par dispuși să opereze nici o modificare în actuala lor poziție; o serie de ziaristi occidentali pun aceasta pe seama faptului că blocada instituită de autoritățile federale nu poate fi absolută. Singurul punct de aprovizionare al Biafrei, Port Harcourt, nu poate fi supravegheat eficient de trupele guvernului de la Lagos, mai ales în timpul nopții, cînd se pare că au loc masive transporturi de materiale de război și bunuri de consum.

Circumstanțele îndeamnă pe unii observatori să considere că ultima zi a lunii martie nu va pune capăt actualiei situații. Mai ales că perpetuarea amestecului unor cercuri străine, interesate în întreținerea actualului conflict, continuă să aibă repercusiuni nefaste asupra realităților nigeriene. În spatele episoadelor de luptă în care sînt angrenați mercenari de diverse origini, în spatele tragicilor activități militare — scria de curînd «Jeune Afrique» — se află puțin cauciu și cărbune, mult petrol și gaze naturale». Acțiunile diferitelor societăți occidentale prinse în competiția pentru exploatarea acestor bogății ale fostei provincii estice a Nigeriei nu fac decît să îndepărteze un deznodămînt limpede al conflictului.

Corneliu VLAD

CRONICA DE TREI SECADE

LOGICA LUCRURILOR

Lumea — zice titlul unui film — ar fi nebună, nebună, nebună. După părerea mea — nu e chiar așa. Sînt mult mai multe dovezi că lumea trăiește logic, dar de nenumărate ori inversează ordinea operațiilor logice. Între a fi nebun și a trăi inversînd ordinea logică e o diferență imperceptibilă dar foarte importantă. Iată-l pe acest domn John Smurthwaite din Dartford, care ne sosește la timp. Incapabil să suporte un amor nefericit, tînărul John a hotărît să se sinucidă — și nu vîd nici o «nebulie» în hotărîrea sa. Dragostea logică e dragostea în care îți pierzi mințile. John a luat o carabină — ce voiți să ia? O conservă? John a încărcat-o normal, căci, după cum se știe, o carabină nu e carabină dacă nu o încarci. John s-a dus într-un parc — nici aici nu pot fi obiecții — dar acum, în loc să-și continue logica impecabilă, John a inversat ordinea operațiilor și a tras un glonte în aer, nu în cap. «Nu știu să trag cu carabina, am vrut să-mi exerseze mîna» — zice dînsul. Greșeala sare în ochi: el trebuia să învețe să tragă numai după ce constata că nu știe să tragă. El trebuia să treacă la exerciții în vederea sinuciderii numai după ce constata că nu știe să se sinucidă. John trebuia să-și tragă un glonte în cap și după aceea să-și exerseze mîna. Greșeala a fost atît de mare, încît omul s-a supărat și a mai tras un cartuș, creînd o mare panică în jur și fiind deposedat, pînă la urmă, de carabină.

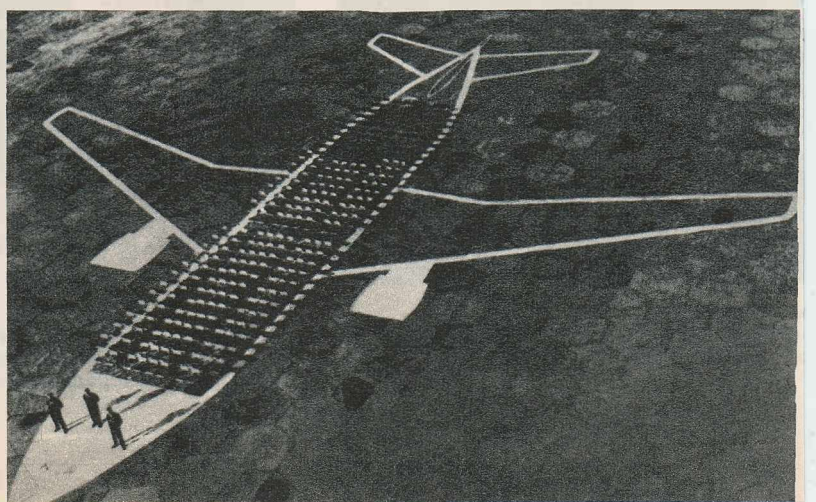
John a plătit 50 de lire amendă pentru port ilegal de armă, a renunțat la sinucidere și astfel s-a revenit la logica lucrurilor.

NIMICUL

Este din ce în ce mai clar că, plecînd spre Lună, omul începe să înțeleagă — în fine — cit de complicate sînt cele mai elementare lucruri de pe Pămînt. Iată — hrana. Au fost necesare mii și mii de calcule, mii de analize pentru a se rezolva — și se pare că încă nu s-a ajuns la cea mai fericită soluție — problema firimiturilor. Firimiturile de piine, de carne, de prăjitură, nimicurile pe care orice picolo mai evaluat le șterge de pe fața de masă într-o zecime de secundă, cu un șervet curat. Există un nimic mai nimic decît o firimitură de piine? Acolo sus, în stare de imponderabilitate, firimitura de piine devine o problemă majoră, devine «cineva». În cabină, orice firimitură se poate deplasa ca un serios corp solid și poate stînjiți considerabil mișcările cosmonauților, lovindu-i, mitraliindu-i, necăjindu-i. Nimicurile devin, sus, periculoase. Ca atare, s-a optat pentru transformarea alimentelor în jeleuri introduse în tuburi. Dintr-un jeleu de piine e aproape sigur că nu pot rămîne firimituri solide. Dacă e nevoie ca omul să plece în Lună pentru a înțelege cit de «grea» este și ce probleme poate naște o firimitură de piine, atunci firește că merită să zburăm de pe Pămînt în Cer.

Radu COSAȘU

«Iată autobuzul aerian. În 1970 va zbura». Cu asemenea termeni euforico-optimiști, ziare și reviste vest-europene au însoțit imaginea de mai jos, publicată recent și înfățișînd contururile «Airbus»-ului vest-european (298 pasageri; viteză comercială: circa 900 km pe oră pe distanțe medii variînd între 400 și 2 000 km) desenat pe pista de încercare a uzinelor Sud-Aviation din Toulouse, unde 500 de ingineri și tehnicieni francezi, englezi și vest-germani lucrează la transpunerea în fapt a proiectului «A 300» asupra căruia s-a căzut de acord în principiu vara trecută.

EXTERNE

canadiana

de Silviu BRUCAN

Recenta criză politică din Canada a pus din nou sub lumina reflectorului problemele serioase cu care este confruntată în ultima vreme această țară atât de bogată și în același timp contradictorie. Printr-unul din acele jocuri imprevizibile ale regimului parlamentar, guvernul liberal Pearson, care dispune de 130 locuri în Camera Comunelor, a fost pus în minoritate printr-un vot: 84 la 82. Deși proiectul de lege care a prilejuit votul era destul de important și mai ales nepopular, fiind vorba de o sporire cu 5% a impozitelor, este limpede că nu avea semnificația a ceea ce se numește un vot de neîncredere în guvern. De altfel, proiectul de lege fusese deja acceptat la a doua lectură, votul buclucaș producându-se la a treia lectură, care era și ultima. Pentru a evita asemenea surprize, sistemul parlamentar anglosaxon a creat instituția whip (în traducere liberă «biciul»), închipuită în persoana unui deputat — om vigilent și de încredere — care are drept sarcină să asigure prezența la vot a majorității guvernamentale în special în preajma sărbătorilor, a week-end-ului și a alegerilor, când dispersarea din capitală este un fenomen curent. De data aceasta, whip-ul liberal a uitat biciul acasă și opoziția maiestății sale a profitat de ocazie. Reintors brusc din plăcuta reverie în care se afla în Jamaica, premierul canadian Lester Pearson s-a adresat națiunii canadiene la radio și televiziune pentru a minimaliza incidentul și a avertiza că va prezenta o veritabilă mișcare de încredere în guvern, pentru ca lucrurile să se desfășoare după toate regulile parlamentare. În cazul în care mișcarea va fi înfrântă, a adăugat primul-ministru, guvernul va trage toate concluziile care se impun, adică dizolvarea Camerei și organizarea unor noi alegeri.

După cum arată telegramele de presă, premierul a reproșat totodată opoziției faptul de a fi provocat o criză politică într-un moment când el însuși este demisionar și când abia la 7 aprilie congresul partidului liberal urmează să desemneze pe noul șef al partidului, care va deveni și prim-ministru. Cele patru partide de opoziție nu s-au lăsat însă impresionate de aceste argumente și au susținut în cor că singurul lucru care contează este faptul că guvernul a fost pus în minoritate și trebuie să demisioneze. Cu alte cuvinte, ele înțeleg să profite tocmai de conjunctura dificilă în care se află partidul de la putere, confirmând o dată mai mult că politica nu se desfășoară după regulile de onoare ale duelului.

De fapt, guvernul nu se află într-o situație fără ieșire. Deși nu dispune de o majoritate absolută, nu este mai puțin adevărat că toate celelalte partide la un loc au numai două voturi în plus, presupunând că votează în bloc, ceea ce nu s-a întâmplat până acum niciodată. Trebuie adăugat că trei dintre deputați sînt independenți și că s-ar putea ca ei să nu considere perspectiva unor alegeri imediate ca fiind soluția cea mai fericită.

În spatele acestui subtil joc parlamentar se află însă niște probleme social-politice serioase. Abia deunăzi ziarele economice relatau că dolarul canadian se află de câteva săptămîni sub o presiune puternică, în urma transferării în Statele Unite a unor fonduri importante de către societățile americane. Ca rezultat, Canada a cerut Fondului Monetar Internațional un credit de 400 milioane dolari pentru a face față dificultăților legate de acest transfer de capital menit a asigura redresarea balanței de plăți a S.U.A. Această știre a reactualizat problema gravă a dependenței. O țară cu imense bogății, care dispune de majoritatea materiilor prime necesare lumii moderne și le exploatează la nivelul tehnicii moderne, se află în mare măsură sub dominația capitalului american: în petrol pînă la 80-90 la sută, în ansamblul minelor și al industriilor prelucrătoare pînă la 50

În urma puternicelor lovituri primite în cursul recentei ofensive generale a forțelor Frontului de Eliberare Națională, trupele americane din Vietnamul de sud n-au prețat să transforme numeroase cartiere din Saigon, Hue (foto 1) și alte orașe sud-vietnameze în ruine și scrum, în încercarea de a le recucă. Înfrinți, urțiți de întreaga populație, americanii și trupele guvernului-fantoză al generalilor Thieu și Ky au dezlănțuit o cruntă teroare împotriva «suspecților» (foto 2). Dar «suspecții» sînt pretutindeni. Dovadă îi această imagine (foto 3) surprinsă de obiectiv puțin după ce un militar american a fost nevoit să preia volanul de la predecesorul său, ucis de tirul recrutor al patrioților.

la sută. Deși premierul Pearson a anunțat la începutul anului 1967 înființarea unui comitet special pentru studierea proprietății străine în industria canadiană, prezidat de ministrul federal Walter Gordon, pînă în prezent nu s-au aflat încă concluziile acestui studiu. În plus, în ultimii ani a răbufnit ceea ce în Canada se numește «criza confederației» — revendicările celor șase milioane de canadieni francofoni aglomerați îndeosebi în statul Quebec pentru un regim de egalitate cu canadienii anglofoni. Starea de nemulțumire a acestei părți importante a populației canadiene, care cuprinde cu totul 20 de milioane de suflete, a pus la ordinea zilei problema structurii constituționale. Însuși premierul Pearson a recunoscut cu ocazia conferinței prim-ministrilor celor 10 provincii care formează confederația Canadei: «canadienii de limbă și de cultura franceză nu au asigurate aceleași posibilități ca cei de limbă engleză». Starea de inegalitate își are originea în aceea că industrializarea s-a desfășurat mai devreme și mai rapid în fosta Canadă engleză, ceea ce face ca venitul pe cap de locuitor în Quebec să fie cu 14-15 la sută sub nivelul general și cu 27 la sută sub nivelul provinciei, engleze prin excelență, Ontario. Proporția șomerilor este de două ori mai mare în Quebec decît în Ontario. Chiar și în lumea marilor afaceri din Quebec, 85 la sută din industriile majore sînt controlate de anglofoni și, bineînțeles, de americani. Această împlinire de interese imprimă problemei un caracter deosebit de ascuțit care-și găsește expresia și pe planul relațiilor internaționale ale Canadei.

S-ar putea spune că și în Canada se potrivește zicala atât de populară în Mexic că nefericirea sa rezidă în aceea că «este prea departe de Dumnezeu și prea aproape de Statele Unite».

Politica externă a Canadei pornește de la așa-numitul principiu al «puterii intermediare», potrivit căruia activitatea pacificatoare a Canadei trebuie să se manifeste în special ca «mediator» pe lângă Statele Unite. John Holmes, directorul Institutului canadian de relații internaționale, definind rolul Canadei ca «putere intermediară», scria: «Noi putem spune vecinului nostru că, după părerea noastră, el greșește; dar noi înțelegem că, în ultimă instanță, în propriul nostru interes național, noi vom fi de partea lui, indiferent dacă greșește sau nu». O asemenea concepție a determinat în perioada postbelică guvernele canadiene să-și construiască politica externă pe alianța cu Statele Unite și pe participarea la Pactul nord-atlantic. În ce privește participarea la Commonwealth, deși proclamată mereu ca un principiu suprem al orientării canadiene, ea nu a venit vreodată în contradicție cu alianța americano-canadiană. Este adevărat că în ultimii ani s-au făcut tot mai des auzite voci la Ottawa în favoarea unui «rol mai independent al Canadei în afacerile mondiale», a afirmării unui «profil național mai distinct în politica Occidentului». Aceste tendințe și-au găsit expresia într-o serie de acțiuni politice ca menținerea relațiilor diplomatice și comerciale cu Cuba, în pofida presiunilor americane, adoptarea unei poziții anticolonialiste mai ferme la O.N.U., în special atunci cînd nu erau afectate interese americane, și a unui rol mai activ în problemele dezarmării. Pe aceeași linie de conduită s-au înscris o serie de acțiuni menite a dezvolta relațiile diplomatice și comerciale ale Canadei cu țările socialiste, inclusiv stabilirea relațiilor diplomatice cu Republica Socialistă România.

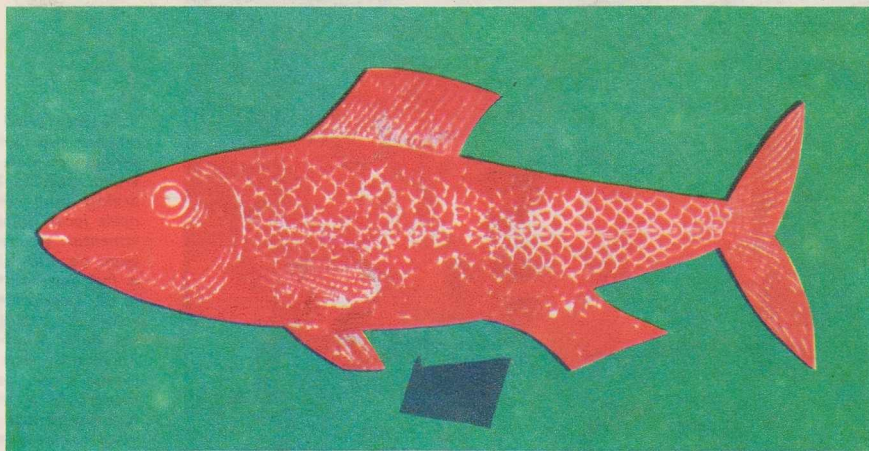
Lunile care urmează vor înregistra o vie activitate politică în Canada, deoarece desemnarea unui nou șef al partidului liberal va fi probabil urmată de alegeri generale, în care se vor confrunța într-o formă mai deschisă marile probleme social-politice care frământă populația canadiană.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Ștefaniei 1, Sector 1
Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Ștefaniei».

Da,
există un asemenea aliment:

P E Ș T E

- cu înalte însușiri nutritive (proteine, iod, fosfor, calciu, vitamine A și D)
- succulent și gustos
- se prepară ușor și în multe feluri
- ieftin

O C E A N I C

